SKLEP KOMISIJE (EU) 2018/118

z dne 31. avgusta 2017

o državni pomoči SA.35818 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2012/CP), ki jo je Španija izvedla za družbo Iberpotash

(notificirano pod dokumentarno številko C(2017) 5877)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ([1]), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Komisija je bila na podlagi pritožbe z dne 30. novembra 2012 obveščena, da je Španija izvedla več domnevnih ukrepov pomoči za družbo Iberpotash S.A., leta 2014 preimenovano v družbo ICL Iberia Súria & Sallent (v nadaljnjem besedilu: Iberpotash). Pritožnik, ki želi ohraniti zaupnost svoje identitete (v nadaljnjem besedilu: pritožnik), je pritožbo dopolnil z dodatnimi predložitvami z dne 28. decembra 2012, 14. februarja 2014, 24. februarja 2014, 6. maja 2014 in 27. januarja 2015.

(2) Pritožba je bila 10. januarja 2013 skupaj z zahtevo za informacije posredovana Španiji. Španija je odgovorila 8. marca 2013. Dodatne zahteve za informacije so bile Španiji poslane 14. maja 2013, 16. januarja 2014 in 26. marca 2014. Španija je v odgovor na navedene zahteve Komisiji zagotovila dodatne informacije z dopisi z dne 13. junija 2013, 14. februarja 2014 in 15. aprila 2014.

(3) Dopis s predhodno oceno je bil pritožniku poslan 30. januarja 2015. Ta se je na dopis s predhodno oceno odzval s predložitvijo dodatnih informacij 5. marca 2015 (predhodni odgovor) in 21. aprila 2015 (končni odgovor na dopis s predhodno oceno). Poleg tega je 9. marca 2015 potekal sestanek s pritožnikom, ki je dodatne informacije predložil 4. junija 2015.

(4) Končni odgovor pritožnika na dopis s predhodno oceno je bil 9. junija 2015 skupaj z dodatno zahtevo za informacije poslan Španiji, da bi v zvezi z njim predložila pripombe. Španija je odgovorila 8. julija 2015. Na njeno zahtevo ji je bila 31. julija 2015 poslana nezaupna različica dopisa s predhodno oceno.

(5) Komisija je z dopisom z dne 26. januarja 2016 Španijo obvestila, da bo v zvezi z dvema od domnevnih ukrepov pomoči začela postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije. V istem dopisu je ugotovila, da drugi trije ukrepi iz pritožbe ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.

(6) Sklep Komisije o začetku postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ([2]). Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo pripombe v zvezi z domnevnima ukrepoma pomoči.

(7) Španija je pripombe k sklepu o začetku postopka poslala v dopisu z dne 19. aprila 2016. Komisija je z dopisom z dne 6. oktobra 2016 Španijo zaprosila za dodatne informacije, ki jih je ta predložila v dopisu z dne 28. novembra 2016.

(8) Komisija je prejela pripombe od treh zainteresiranih tretjih oseb, med drugim od družbe Iberpotash, domnevne upravičenke do pomoči. Posredovala jih je Španiji in ji dala možnost, da odgovori nanje; njene pripombe je prejela v dopisih z dne 27. julija 2016 in 6. aprila 2017.

([1]) UL C 142, 22.4.2016, str. 18.
([2]) Glej sprotno opombo 1.

2. **PODROBEN OPIS POMOČI**

2.1 *PREJEMNIK*

(9) Družba Iberpotash ima v lasti in upravlja dva rudnika kalijevega oksida v povodju reke Llobregat v katalonski regiji Bages, enega v občini Súria ter drugega v občinah Sallent in Balsareny. Kalijev oksid se uporablja za proizvodnjo gnojil. Poleg tega družba Iberpotash proizvaja in prodaja tudi sol, večinoma za industrijske namene.

(10) Iberpotash je hčerinska družba družbe ICL Fertilisers, izraelske multinacionalke, ki je največja proizvajalka gnojil na svetu. Rudnika kalijevega oksida, ki sta v regiji obratovala že v 20. letih prejšnjega stoletja, sta bila do leta 1998 v državni lasti. Družba Iberpotash je rudnika kalijevega oksida v občinah Suria in Sallent/Balsareny pridobila na podlagi kupoprodajne pogodbe, ki jo je 21. oktobra 1998 sklenila z družbo Sociedad Estatal de Participaciones Industriales – SEPI, španskim državnim holdingom.

2.2 *DOMNEVNI UKREPI DRŽAVNE POMOČI*

(11) Po navedbah pritožnika so španski organi družbi Iberpotash z več ukrepi zagotovili nezakonito in nezdružljivo državno pomoč. Vsi ti domnevni ukrepi pomoči se nanašajo na okoljske obveznosti družbe Iberpotash v zvezi z njenima rudarskima območjema v povodju reke Llobregat in jalovišči odpadne soli, ki so na teh območjih nastala zaradi desetletij obratovanja rudnikov. Ti domnevni ukrepi državne pomoči vključujejo:

(a) neupoštevanje člena 14 Direktive 2006/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([3]) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o rudarskih odpadkih) s strani španskih organov, kar naj bi privedlo do zmanjšanja finančnih garancij za pridobitev dovoljenj za obratovanje rudnikov družbe Iberpotash („ukrep 1: znižana raven finančnih garancij“);

(b) naložbe, ki so jih španski organi izvedli za zmanjšanje in/ali odpravo škode za okolje, ki jo je domnevno povzročila družba Iberpotash, s čimer je bilo kršeno načelo „onesnaževalec plača“. Te naložbe vključujejo:

— izgradnjo novega zbiralnika slanice, ki obratuje od leta 2008 („ukrep 2: nov zbiralnik slanice“);

— naložbe v izboljšanje čistilnih naprav za vodo v krajih Abrera in Sant Joan Despí ob reki Llobregat („ukrep 3: naložbe v čistilne naprave za vodo“);

— prekritje jalovišča odpadne soli na območju rudnika Vilafruns družbe Iberpotash („ukrep 4: prekritje jalovišča Vilafruns“);

(c) financiranje okoljske študije v zvezi z jaloviščem Cogulló („ukrep 5: študija o jalovišču Cogulló“).

(12) Pritožnik ocenjuje, da skupni znesek domnevne pomoči za družbo Iberpotash zaradi teh ukrepov znaša med 260 in 407 milijonov EUR.

(13) Pritožnik je vložil tudi ločeno pritožbo zaradi domnevne kršitve okoljske zakonodaje EU. Komisija je na podlagi te pritožbe Španiji julija 2014 poslala uradni opomin in tako začela postopek za ugotavljanje kršitev zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi direktive o rudarskih odpadkih. Septembra 2015 je bil postopek za ugotavljanje kršitev z dodatnim uradnim opominom razširjen na neupoštevanje Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) (v nadaljnjem besedilu: okvirna direktiva o vodah). Postopek za ugotavljanje kršitev še poteka ([5]).

2.3 *RAZLOGI ZA ZAČETEK POSTOPKA*

(14) Komisija je 26. januarja 2016 sprejela sklep o začetku formalnega postopka preiskave v zvezi z ukrepoma 1 in 4 ([6]) (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka), da bi obravnavala pomisleke, ki jih je imela v zvezi s tem, ali ta ukrepa pomenita državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe in ali sta združljiva z notranjim trgom.

([3]) Direktiva 2006/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o ravnanju z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti ter o spremembi Direktive 2004/35/ES (UL L 102, 11.4.2006, str. 15).

([4]) Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

([5]) Domnevne kršitve direktive o rudarskih odpadkih, obravnavane v tem postopku za ugotavljanje kršitev, se ne nanašajo na znesek finančnih garancij na podlagi člena 14 Direktive, kot je ocenjen v tem sklepu.

([6]) Glej sprotno opombo 1.

(15) Hkrati je Komisija ugotovila, da ukrepi 2, 3 in 5 ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe. Ker se ta ugotovitev ni izpodbijala, ukrepi 2, 3 in 5 niso predmet tega sklepa, zato v nadaljevanju ne bodo podrobneje ocenjeni.

2.3.1 POMISLEKI V ZVEZI Z UKREPOM 1: ZMANJŠANE FINANČNE GARANCIJE

(16) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da ne more izključiti, da bi lahko ukrep 1 pomenil državno pomoč. Natančneje, imela je pomisleke v zvezi s tem, ali ukrep 1 vključuje prenos državnih sredstev in zagotavlja gospodarsko prednost družbi Iberpotash, zato je španske organe in tretje osebe pozvala, naj v zvezi s tem zagotovijo več dokazov.

(17) Če bi ukrep 1 pomenil državno pomoč, je Komisija dvomila, da bi ga bilo mogoče razglasiti za združljivega.

2.3.2 POMISLEKI V ZVEZI Z UKREPOM 4: PREKRITJE JALOVIŠČA VILAFRUNS

(18) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da javno financiranje prekritja jalovišča Vilafruns najverjetneje pomeni državno pomoč. Natančneje, menila je, da je bila z ukrepom 4 družbi Iberpotash najverjetneje dodeljena selektivna gospodarska prednost, ker je zagotovil boljše preprečevanje onesnaženja v objektu za ravnanje z odpadki, ki je bil v lasti navedene družbe, in s tem zagotovil izpolnitev njenih okoljskih obveznosti. Komisija je tako španske organe in tretje osebe pozvala, naj predložijo pripombe v zvezi s temi predhodnimi ugotovitvami.

(19) Ker so poleg tega stroške naložbe v celoti financirali javni organi, družba Iberpotash pa krije samo stroške naknadnega vzdrževanja, je Komisija menila, da je intenzivnost pomoči ukrepa 4 precej večja od intenzivnosti pomoči za podjetja, ki presegajo standarde Skupnosti ali ki povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti teh standardov v skladu z oddelkom 3.1.1 *Smernic Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja* (2008/C 82/01) (v nadaljnjem besedilu: okoljske smernice iz leta 2008) ([7]). Komisija je zato dvomila o združljivosti take pomoči ter španske organe in tretje osebe pozvala, naj predložijo pripombe v zvezi s to predhodno ugotovitvijo.

3. **PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI**

3.1 *PRIPOMBE DRUŽBE IBERPOTASH*

(20) Družba Iberpotash se v svojih pripombah večinoma pridružuje pripombam, ki jih je Španija predložila v zvezi z obema preiskovanima ukrepoma.

(21) Družba Iberpotash poleg tega opozarja, da ukrep 1 ne vključuje državnih sredstev, ker Španija doslej še ni prenesla sredstev na družbo Iberpotash. Poleg tega je tveganje, da bi se to zgodilo, majhno, saj se družba Iberpotash ne spopada z gospodarskimi težavami in bo lahko krila stroške obnove okolja, če bi se znesek garancije izkazal za nezadostnega. Družba Iberpotash izraža enake pomisleke kot Španija glede selektivnosti ukrepov in glede tega, ali zagotavljajo gospodarsko prednost ali pa izkrivljajo konkurenco med državami članicami.

(22) Družba Iberpotash ponavlja, da je ukrep 4 združljiv z okoljskimi smernicami iz leta 2008 in da veljavna intenzivnost pomoči za sanacijo onesnaženih območij znaša 100 %.

3.2 *PRIPOMBE PRVE ZAINTERESIRANE STRANI (PRITOŽNIKA)*

(23) Prva zainteresirana stran, ki želi ohraniti zaupnost svoje identitete, podpira začetek formalnega postopka preiskave in pritrjuje trditvam, ki jih je Komisija v sklepu o začetku postopka navedla v zvezi z obema ukrepoma.

(24) Prva zainteresirana stran še dodaja, da določitev nezadostne garancije dejansko bremeni javne organe, ki krijejo stroške okoljskih obveznosti družbe Iberpotash. Navaja tudi, da je družba Iberpotash pridobila gospodarsko prednost, ker je prihranjena finančna sredstva porabila za financiranje svojih gospodarskih dejavnosti.

(25) Prva zainteresirana stran se strinja s Komisijo, da je pomoč nezdružljiva, ker pomeni pomoč za tekoče poslovanje.

([7]) Smernice Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja (UL C 82, 1.4.2008, str. 1).

(26) Kar zadeva ukrep 2, prva zainteresirana stran Komisijo opozarja na odločitev pokrajinskega sodišča v Barceloni z dne 22. februarja 2016, ki je potrdilo odgovornost družbe Iberpotash za sanacijo zemljišč, uničenih zaradi njenih dejavnosti. Dodaja še, da prekritje jalovišča soli ni „pilotni“ projekt, ker projekt kot tak ni opisan v nobenem dokumentu, ki se nanaša na javno financiranje tega ukrepa, in ker je uporabljena metoda dobro poznana in jo druge rudarske družbe že vsaj 15 let uporabljajo za podobna jalovišča.

3.3 *PRIPOMBE DRUGE ZAINTERESIRANE STRANI*

(27) Druga zainteresirana stran, ki prav tako želi ohraniti zaupnost svoje identitete, podpira sklep Komisije o začetku postopka.

(28) V zvezi z ukrepom 1 še navaja, da je vprašanje, ali je znesek garancije v skladu z veljavno evropsko ali špansko zakonodajo, brezpredmetno, ker je pomoč že to, da je država prevzela finančno tveganje za sanacijo prizadetih objektov; količinska opredelitev takega tveganja je izključno dejansko vprašanje in ne pravno.

(29) Poleg tega druga zainteresirana stran dvomi, da bo družba Iberpotash pripravljena plačati okoljsko sanacijo, ko bo ta obveznost nastala, ker sta njeno edino premoženje v Španiji njena rudnika, ki bosta zaprta in tako po letu 2035 ne bosta veliko vredna.

(30) Druga zainteresirana stran tudi opozarja, da bi določitev zadostnega zneska garancije za družbo Iberpotash pomenila letni strošek v višini vsaj 2 806 000 EUR, kar ni ravno zanemarljiv znesek. Dodaja še, da določitev garancij na trenutni znesek pomeni tudi, da se je družba Iberpotash izognila zavarovanju svojih finančnih rezerv.

(31) Kar zadeva ukrep 2, druga zainteresirana stran opozarja, da je glede na sodbo vrhovnega sodišča z dne 14. maja 2009, pa tudi Direktivo Sveta 75/442/EGS ([8]) in veljavno špansko zakonodajo družba Iberpotash, vse odkar so bile rudarske pravice prenesene nanjo, edina odgovorna za prekritje jalovišča Vilafruns ne glede na to, ali rudnik obratuje ali ne.

(32) Kar zadeva ukrep 4, druga zainteresirana stran trdi, da je za prekritje jalovišča Vilafruns odgovorna družba Iberpotash in da je ta zaradi javnega financiranja prekritja tako pridobila selektivno prednost. Poleg tega se druga zainteresirana stran ne strinja z opredelitvijo prekritja kot pilotnega projekta nove metode sanacije. Trdi, da je prekritje jalovišč odpadne soli z geomembranami stara metoda, ki se uporablja že dolgo, na primer med alzaškimi in nemškimi proizvajalci kalijevega oksida.

(33) Nazadnje, druga zainteresirana stran trdi, da je vprašanje, ali je družba Iberpotash edina proizvajalka kalijevega oksida v Španiji, brezpredmetno, ker je pomemben svetovni trg kalijevega oksida. O učinku na trgovino ni dvoma, saj v geografskem smislu družba Iberpotash konkurira francoskim proizvajalcem soli, kar je očitno zaradi bližine (manj kot 100 km stran) rudnikov Suria in Sallent francoski meji.

(34) Prva in druga zainteresirana stran sta predložili tudi pripombe v zvezi z drugimi tremi ukrepi, analiziranimi v sklepu o začetku postopka (ukrepi, ki se nanašajo na (i) nov zbiralnik slanice, (ii) naložbe v čistilne naprave za vodo in (iii) študijo o jalovišču Cogulló). Kot pa je opozorjeno v uvodni izjavi 15, je Komisija že v sklepu o začetku postopka ugotovila, da ti ukrepi ne pomenijo državne pomoči in torej niso predmet formalnega postopka preiskave. Pripombe tretjih oseb, predložene izključno v zvezi s temi ukrepi, ki niso zajeti s formalno preiskavo, se zato za namene tega sklepa štejejo za brezpredmetne.

4. **PRIPOMBE ŠPANIJE**

4.1 *PRIPOMBE K SKLEPU O ZAČETKU POSTOPKA*

(35) Kar zadeva ukrep 1, Španija meni, da je bil znesek garancije vedno ustrezen in določen v skladu z veljavno špansko zakonodajo in zakonodajo Unije. Natančneje, Španija trdi, da morebitne kršitve direktive o rudarskih odpadkih ne vključujejo določitve prenizkega zneska garancije, zato Direktiva ni mogla biti kršena.

([8]) Direktiva Sveta 75/442/EGS z dne 15. julija 1975 o odpadkih (UL L 194, 25.7.1975, str. 39).

(36) Poleg tega Španija v zvezi z vprašanjem določitve ustreznega zneska garancije kot neprepričljivo zavrača izjavo Assumpte Feran (direktorice direktorata za okolje pri Generalitat de Catalunya) z dne 2. oktobra 2013 pred okoljskim odborom katalonskega parlamenta, ko je izjavila, da bi morala finančna garancija znašati 200 milijonov EUR. Po trditvah Španije je bila izjava dana sredi razprave med nasprotnimi političnimi strankami, zato je bila politično motivirana. Španija tudi ugotavlja, da sodba višjega sodišča Katalonije z dne 11. oktobra 2011 ni odločilna za določitev ustreznega zneska garancije, ker se je sodišče samo odreklo njegovemu izračunu.

(37) Poleg tega Španija meni, da je študija, ki jo je predložil pritožnik in jo je Komisija citirala v uvodni izjavi 71 sklepa o začetku postopka, nezanesljiva, ker ustrezni znesek garancije v njej ni bil izračunan na podlagi meril iz odloka št. 202/1994 z dne 14. junija 1994, tj. veljavne zakonodaje v zvezi z zneskom garancije.

(38) Španija tudi trdi, da se z ukrepom 1 družbi Iberpotash ne dodeljuje selektivna gospodarska prednost. Kakršna koli domnevna prednost je bila določena na podlagi pravnega okvira, ki se je uporabljal enako za vse morebitne konkurente. Še več, rudnika Sallent in Suria sta v Španiji edina delujoča, zato družba Iberpotash ni mogla pridobiti prednosti, saj na španskem ozemlju ni primerljivih obratov.

(39) Španija trdi, da ne gre za državna sredstva, ker če se znesek garancije izkaže za nezadosten, ostaja veljavna obveznost družbe Iberpotash, da sanira zemljišče, na katero so vplivale rudarske dejavnosti. Španija lahko zagotovi izpolnitev obveznosti družbe Iberpotash z zasegom njenih pravic in premoženja na španskem ozemlju.

(40) Nazadnje, Španija ugotavlja, da ukrep 1 ne izkrivlja konkurence ali vpliva na trgovino med državami članicami, ker so stroški, ki bi jih nosila družba Iberpotash, če bi morala določiti višji znesek garancije, zanemarljivi glede na standarde v industriji pridobivanja kalijevega oksida.

(41) Kar zadeva ukrep 4, Španija trdi, da družba Iberpotash ni mogla pridobiti gospodarske prednosti, ker ni bila onesnaževalec, zato ji v skladu s splošno veljavno špansko zakonodajo ni bilo treba prekriti jalovišča Vilafruns. Poleg tega družba Iberpotash nosi stroške vzdrževanja prekritja jalovišča in bo zato morala, tudi če je zaradi javnega financiranja prihranila stroške izgradnje jalovišča, v naslednjih desetletjih porabiti veliko višji znesek za njegovo vzdrževanje in bo tako izgubila morebitno gospodarsko prednost, pridobljeno z ukrepom.

(42) Španija trdi, da ukrep 4 ne more biti selektiven, ker je družba Iberpotash edino podjetje v Španiji, ki se ukvarja s pridobivanjem kalijevega oksida.

(43) Poleg tega ukrep nima izkrivljajočega učinka na konkurenco med državami članicami, saj pridobljene soli zaradi težav pri prevozu ni mogoče prevažati med državami članicami.

(44) Če bo Komisija kljub vsemu odločila, da ukrep 4 pomeni državno pomoč, Španija meni, da spada v okvir pragov za pomoč *de minimis* iz Uredbe Komisije (ES) št. 1998/2006 ([9]) in Uredbe Komisije (EU) št. 1407/2013 ([10]).

(45) Nazadnje, Španija zahteva, naj se ukrep 4 razglasi za združljiv na podlagi okoljskih smernic iz leta 2008 in zlasti zaradi inovativnosti tehnologije, ki se je uporabila za prekritje jalovišča Vilafruns in ki je v nasprotju s tehnologijo, uporabljeno v drugih rudnikih, namenjena tudi preprečitvi izpiranja odloženega materiala.

4.2 *ODGOVOR ŠPANIJE NA PRIPOMBE TRETJIH OSEB*

(46) Španija je v odgovoru na pripombe, ki sta jih v zvezi z ukrepom 1 navedli obe zainteresirani strani, še enkrat opozorila na upravni postopek, ki je po španskem pravu uveden za zagotovitev izpolnitve okoljskih obveznosti družbe Iberpotash in za izterjavo morebitnega zneska od družbe Iberpotash, ki bi ga Španija na koncu plačala, če se garancija za okoljsko sanacijo izkaže za nezadostno. Možnost, da se zagotovi izpolnitev obveznosti družbe Iberpotash kot take, pomeni, da ni obremenitve državnega proračuna in posledično ni prenosa državnih sredstev.

([9]) Uredba Komisije (ES) št. 1998/2006 z dne 15. decembra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči *de minimis* (UL L 379, 28.12.2006, str. 5).

([10]) Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (UL L 352, 24.12.2013, str. 1).

(47) Španija je v odgovor na pripombe, ki sta jih v zvezi z ukrepom 4 navedli obe zainteresirani strani, pojasnila, da je odločba pokrajinskega sodišča v Barceloni z dne 22. februarja 2016 vključevala seznam območij, na katerih je morala družba Iberpotash izvesti ukrepe okoljske sanacije, ki niti ne vključuje jalovišča Vilafruns niti se v zvezi z njo ne omenja, da je to jalovišče vir onesnaženja. Še več, osebe, ki so bile z odločbo spoznane za krive, so pripadale družbi, ki je rudnika izkoriščala, preden je družba Iberpotash pridobila rudarsko koncesijo. Poleg tega so bile te osebe spoznane za krive ravnanj in opustitev, ki so se zgodili veliko pred prekritjem jalovišča Vilafruns.

(48) Španija tudi ponovi trditve, da družbi Iberpotash v skladu s španskim pravom ni bilo treba prekriti jalovišča Vilafruns.

(49) Nazadnje, Španija opozarja, da prva zainteresirana stran sicer poudarja, da prekritje jalovišča v nobenem dokumentu, ki se nanaša na javno financiranje, ni opisano kot „pilotni“ projekt, vendar navedena stran ne dvomi, da je tehnologija, ki se je uporabila za prekritje jalovišča, posebna in da je v nasprotju s tehnologijo, ki se uporablja v drugih rudnikih kalijevega oksida, namenjena tudi preprečitvi izpiranja odloženega materiala. Dejstvo, da beseda „pilotni“ ni omenjena, ne izključuje inovativnosti uporabljene tehnologije.

5. **OCENA POMOČI**

(50) V tem sklepu je najprej ocenjeno, ali oba ukrepa, ki se preučujeta, vključujeta državno pomoč za družbo Iberpotash v smislu člena 107(1) PDEU ter ali je taka pomoč, če obstaja, zakonita in združljiva z notranjim trgom.

5.1 *OBSTOJ DRŽAVNE POMOČI*

(51) V skladu s členom 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli pomoč iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, če prizadene trgovino med državami članicami.

(52) Komisija mora pri ugotavljanju obstoja državne pomoči oceniti, ali so za obravnavana ukrepa izpolnjena kumulativna merila iz člena 107(1) PDEU (tj. prenos državnih sredstev in pripisljivost državi, selektivna prednost, možno izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino znotraj EU).

5.1.1 UKREP 1: ZNIŽANA RAVEN FINANČNIH GARANCIJ

(53) Upravljavci rudnikov morajo v skladu z nacionalnim pravom, v primeru rudnikov, ki so 1. maja 2008 že obratovali, pa od leta 2014 tudi v skladu s pravom Unije, zagotoviti finančno garancijo, namenjeno zagotovitvi, da imajo rezerviranih dovolj sredstev za kritje stroškov sanacije svojih območij, ko bodo njihove rudarske dejavnosti zaprte. Poleg tega lahko ta sredstva javni organi v skladu z zadevno nacionalno zakonodajo porabijo za financiranje ukrepov varstva okolja, ki jih morajo upravljavci sprejeti, vendar tega ne storijo. Upravljavec lahko take garancije zagotovi v obliki bančne garancije, za katero plača provizijo. Po navedbah pritožnika je družba Iberpotash prejela nezakonito in nezdružljivo pomoč, ker so zadevni organi zanjo določili zelo nizko finančno garancijo.

5.1.1.1 ***Selektivna gospodarska prednost***

(54) Komisija mora najprej oceniti, ali so bile ravni finančnih garancij, kot so jih določili španski organi, dejansko nižje, kot se je v zadevnem obdobju zahtevalo z veljavnimi pravili. To je nujna zahteva za obstoj morebitne državne pomoči v zvezi s tem konkretnim ukrepom. Če pa bi bila, nasprotno, raven garancij določena v skladu z veljavnimi pravili, potem bi bila družba Iberpotash obravnavana kot katero koli drugo podjetje v podobnem položaju in ne bi bilo razlogov za sklepanje, da je imela selektivno prednost zaradi konkretne uporabe, v njenem primeru, pravil za določitev finančnih garancij.

Veljavna zakonodaja

(55) Zato je treba najprej povzeti zadevna pravila Unije in nacionalna pravila, ki urejajo določitev finančnih garancij.

(56) V skladu s členom 14 direktive o rudarskih odpadkih morajo pristojni nacionalni organi „pred začetkom vsakršne dejavnosti, ki vključuje odlaganje odpadkov na objektu za ravnanje z odpadki, zahteva[ti] finančno garancijo (npr. v obliki pologa, vključno z vzajemnim zajamčenim kapitalom, financiranim s strani industrije) ali enakovredno jamstvo“. Namen tega jamstva je, da „se izpolnijo vse obveznosti, vključno s tistimi, ki se nanašajo na ukrepe po zaprtju, iz dovoljenja, izdanega po tej direktivi,“ in da „so sredstva za sanacijo zemljišča, na katerega neposredno vpliva objekt za ravnanje z odpadki, […] takoj na voljo“.

(57) V skladu s členom 14(2) Direktive bi moral izračun garancije temeljiti na (i) verjetnih vplivih objekta za ravnanje z odpadki na okolje in (ii) domnevi, da bo vsa potrebna sanacijska dela ocenila in izvedla neodvisna, za to ustrezno usposobljena tretja oseba. Višina garancije se periodično prilagaja v skladu s sanacijskimi deli, ki jih je treba izvesti na zemljišču.

(58) Kar zadeva nacionalna pravila, je bila direktiva o rudarskih odpadkih v špansko pravo prenesena s kraljevim odlokom št. 975/2009 z dne 12. junija 2009 o ravnanju z odpadki pri pridobivanju rudnin in kamnin ter sanaciji območij, na katera so vplivale rudarske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: kraljevi odlok št. 975/2009). V skladu s prvo prehodno določbo (Disposición transitoria primera) kraljevega odloka št. 975/2009 naj bi se določbe navedenega akta, ki se nanašajo na finančne garancije (tj. zlasti člen 43), od 1. maja 2014 uporabljale za rudnike, ki so 1. maja 2008 že obratovali (tj. vključno z rudnikoma družbe Iberpotash).

(59) Vendar sta pred začetkom uporabe kraljevega odloka št. 975/2009, s katerim je bila prenesena direktiva o rudarskih odpadkih, dovoljenja, sanacijske načrte in garancije v primeru rudarskih družb v Kataloniji urejala zakon št. 12/1981 o določitvi dodatnih ukrepov za varstvo naravnih območij, na katera vplivajo rudarske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: zakon št. 12/1981) ([11]), in odlok št. 202/1994 o uvedbi meril za določitev garancij v zvezi s sanacijskimi programi za rudarske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: odlok št. 202/1994) ([12]). V skladu s členom 8(2) zakona št. 12/1981 bi bilo treba finančno garancijo določiti ob upoštevanju območja, na katero vpliva sanacija, in/ali skupnih stroškov take sanacije. Člen 2 odloka št. 202/1994 določa znesek na hektar za različne standardne sanacijske ukrepe in navaja, da je treba za morebitne druge posebne ukrepe pri znesku upoštevati njihove stroške ([13]). Poleg tega člen 3 odloka št. 202/1994 določa, da bi bilo treba za rudarske dejavnosti, ki niso umeščene na naravna območja posebnega interesa (vključno z rudnikoma družbe Iberpotash), znesek, dobljen na podlagi člena 2, znižati za 50 %.

Zneski finančnih garancij, določeni za družbo Iberpotash

(60) Družba Iberpotash je na podlagi teh nacionalnih pravil od Generalitat de Catalunya 9. novembra 2006 dobila dovoljenje za opravljanje dejavnosti pridobivanja kalijevega oksida v rudniku Súria, 28. aprila 2008 pa je tako dovoljenje dobila za rudnik Balsareny/Sallent. Ti dovoljenji sta posamični upravni odločbi, s katerima sta finančni garanciji določeni na 1 130 128 EUR za rudnik Balsareny/Sallent in na 773 682,28 EUR (v letu 2008 zvišana na 828 013,24 EUR) za rudnik Súria. Ta zneska garancij sta bila revidirana šele leta 2015, ko so španski organi predlagali bistveno višji ravni, in sicer 6 979 471,83 EUR za rudnik Balsareny/Sallent (veljavna šele po odobritvi višjega sodišča Katalonije decembra 2016 – glej spodaj) in 6 160 872,35 EUR za rudnik Súria (veljavna od maja 2015). Zneska garancij sta bila določena s posameznima in posebnima odločbama, ki ju je sprejela Generalitat in sta naslovljeni na družbo Iberpotash.

Dokaz, da sta bila zneska garancij za družbo Iberpotash nižja, kot se je zahtevalo

(61) V zvezi s tem je treba poudariti, da morajo pristojni okoljski organi zneske finančnih garancij najprej določiti in odobriti na podlagi nacionalnih ali regionalnih pravil, ki se uporabljajo v obravnavani zadevi. Čeprav je Komisija odgovorna za zagotovitev pravilnega prenosa in izvajanja direktive o rudarskih odpadkih, ki se za finančne garancije družbe Iberpotash uporablja od 1. maja 2014, ta direktiva državam članicam pušča precejšen manevrski prostor pri določitvi natančnega zneska garancij. Iz tega razloga Komisija ni izvedla svoje ocene pravilnih ravni finančnih garancij v skladu z direktivo o rudarskih odpadkih, temveč svojo presojo omejuje na oceno obstoječih dokazov o nezadostnosti finančnih garancij. Več dokazov namreč kaže, da je bil znesek finančnih garancij, kot so ga javni organi določili leta 2006 in 2008, dejansko nižji, kot se je zahtevalo z veljavno zakonodajo.

([11]) Ley 12/1981, de 24 de diciembre, por la que se establecen normas adicionales de protección de los espacios de especial interés natural afectados por actividades extractivas.

([12]) Decreto 202/1994, de 14 de junio, por el que se establecen los criterios para la determinación de las fianzas relativas a los programas de restauración de actividades extractivas.

([13]) Glej člen 2(4)(h) odloka št. 202/1994.

(62) Kar je najpomembneje, višje sodišče Katalonije (Tribunal Superior de Justicia de Cataluña) je 11. oktobra 2011 razsodilo, da je bil znesek finančne garancije za jalovišče Cogulló družbe Iberpotash na območju njenega rudnika Balsareny/Sallent v višini 585 153 EUR nižji od zahtevanega. V sodbi je ugotovljeno, da znesek garancije ne upošteva pravnih in regulativnih parametrov, določenih z nacionalno zakonodajo, pri čemer se sklicuje zlasti na člen 8(2) zakona št. 12/1981 in odlok št. 202/1994. V sodbi je navedeno, da lahko sodišče, tudi če ni neizpodbitnih dokazov („una prueba concluyemente determinada“) o pravilnosti zneska garancije, ugotovi, da je znesek garancije, določen na samo 585 153 EUR, očitno v nasprotju z navedenimi zakonskimi določbami. Sodišče je tako razglasilo, da garancija ni zadostna in ni v skladu z veljavno zakonodajo, in od španskih organov zahtevalo, naj določijo nov znesek finančne garancije. Ta sodba je bila v pritožbenem postopku v celoti potrjena s sodbo vrhovnega sodišča (Tribunal Supremo) z dne 9. julija 2014. Nazadnje, kot ugotavljajo španski organi, je višje sodišče Katalonije s sklepom z dne 14. decembra 2016 potrdilo, da je novi predlagani znesek v višini 6 979 471,83 EUR za celotno območje rudnika Balsareny/Sallent ustrezen.

(63) Komisija glede na nacionalno sodbo višjega sodišča Katalonije z dne 11. oktobra 2011, s katero so bila merodajno razložena zadevna nacionalna pravila, šteje za dokazano, da je bil prvotni znesek finančne garancije za območje rudnika Balsareny/Sallent družbe Iberpotash, ki je bil leta 2006 določen na 1 130 128 EUR (kar vključuje 585 153 EUR za jalovišče Cogulló), znatno nezadosten. Višje sodišče Katalonije je s sklepom iz leta 2016 potrdilo, da bi moral biti skupni znesek za rudnik Balsareny/Sallent dejansko vsaj šestkrat višji, najverjetneje pa celo višji za obdobje pred najavo načrta Phoenix v letu 2011 – glej uvodne izjave 73, 80 in 81 v nadaljevanju.

(64) Čeprav v zvezi z garancijo za rudnik Súria ni nobene podobne sodne odločbe, obstajajo prepričljivi dokazi, da bi bila ugotovitev o jasni nezadostnosti ravni garancije v morebitnem sodnem postopku enako verjetna. V znesku prvotne garancije v višini 773 682,28EUR (v letu 2008 zvišan na 828 013,24 EUR) je sorazmerno upoštevano dejstvo, da je rudnik Súria manjši od rudnika Balsareny/Sallent, kar zadeva količino nakopičenih odpadkov in skupno površino jalovišč ([14]). Poleg tega se je garancija za rudnik Suria bistveno zvišala na 6 160 872,35 EUR hkrati z garancijo za rudnik Balsareny/Sallent (tj. šele po sklepu sodišča in njegovi potrditvi v pritožbenem postopku) in v še večjem deležu (več kot sedemkrat višja). Ker torej ni drugih dejavnikov, ki bi pojasnjevali razliko med zneskoma garancij za rudnik Súria in za rudnik Balsareny/Sallent, se lahko tudi znesek garancije za rudnik Súria šteje za nezadosten.

(65) Španski organi in družba Iberpotash v svojih stališčih potrjujejo, da je garancija za jalovišče El Cogulló po mnenju višjega sodišče Katalonije nezadostna. Presojo sodišča poskušajo omiliti, pri čemer trdijo: (i) da je sodišče priznalo, da razlogi za tako stanje vsaj deloma segajo nazaj v leto 1929, (ii) da je sodišče priznalo, da nima neizpodbitnih dokazov, in (iii) da sodišče domnevno ni našlo nobene konkretne kršitve posamezne pravne norme. Vendar nobena od teh trditev v zvezi s sodbo ne vpliva na ugotovitev o nezadostnosti garancije. Dejstvo, da so španski organi po potrditvi sodbe v pritožbenem postopku dejansko ponovno preučili znesek garancije in ga predložili v odobritev sodišču, potrjuje pomembnost sodbe. Poleg tega so v sodbi z dne 11. oktobra 2011 izrecno navedene upoštevne zakonodajne določbe iz člena 8(2) zakona št. 12/1981 in odloka št. 202/1994.

(66) Poleg uradne ugotovitve nacionalnega sodišča je preiskava razkrila še več drugih dokazov, ki potrjujejo ugotovitev, da je bila prvotna raven finančnih garancij neupravičeno nizka.

(67) Prvič, tretje osebe so predložile uradne zapisnike obravnave pred okoljskim odborom katalonskega parlamenta z dne 2. oktobra 2013, ki vsebujejo izrecne izjave generalnega direktorja za okolje pri Generalitat de Catalunya, da so bile garancije očitno nezadostne. Generalni direktor je predlagal, naj potrebni znesek garancije po možnosti znaša do 200 milijonov EUR. Čeprav v zapisnikih politične razprave v parlamentu ni ustrezne utemeljitve navedenega zneska in jih je treba zato obravnavati previdno, pa obseg in razlika v primerjavi z dejanskim zneskom dejansko potrjujeta ugotovitve strokovnjakov s tega področja, ki so menili, da je bil znesek garancij, določenih v letih 2006 in 2008, očitno nezadosten.

([14]) Glede na študijo ERF, ki jo je predložil pritožnik (glej uvodno izjavo 68), je leta 2011 delujoče jalovišče na območju rudnika Balsareny/Sallent (El Cogulló) imelo 35 hektarjev površine in 41 Mt odloženih odpadkov, delujoče jalovišče na območju rudnika Suria (El Fusteret) pa je imelo 27 hektarjev površine in 22 Mt odloženih odpadkov.

(68) Drugič, pritožnik je predložil študijo iz avgusta 2012, ki jo je naročil pri okoljskih strokovnjakih (v nadaljnjem besedilu: študija ERF). Študija je strokovna raziskava, s katero se analizirajo in zberejo izčrpne obstoječe informacije (pravne in akademske informacije ali informacije na podlagi tržne raziskave) o zadevni temi. V študiji ERF sta se analizirala obstoječe stanje, kar zadeva vpliv rudnikov družbe Iberpotash na okolje, in predviden prihodnji razvoj, kar zadeva skupno količino materiala, nakopičenega na jaloviščih. Ugotovljeno je bilo, da so vplivi jalovišč na okolje precejšnji in naj bi se v prihodnosti še povečali.

(69) V študiji ERF je bilo na podlagi razpoložljivih informacij ocenjeno naslednje gibanje količin odpadkov, nakopičenih na jaloviščih rudnikov Suria in Sallent do ustavitve rudarskih dejavnosti v letu 2035:

Preglednica 1

Ocenjeno gibanje količine odpadkov na jaloviščih rudnikov Suria in Sallent

	Količina v letu 2012 (v kt)	Neto letno povečanje količine (v kt/leto)	Količina v letu 2035 (v kt)
Sallent	41 000	1 454	74 531
Suria	22 000	525	33 895
SKUPAJ	**63 000**	**1 979**	**108 426**

(70) Poleg tega so v študiji ERF analizirane morebitne možnosti za sanacijo jalovišč, vključno z: (i) zasipanjem odpadnega materiala v podzemnih rudnikih, (ii) raztapljanjem soli, vsebovane v jaloviščih, s črpanjem vode in odlaganjem dobljene slanice bodisi v morje bodisi pod zemljo, ali (iii) prekritjem jalovišč z materialom, ki preprečuje pronicanje deževnice in izpiranje soli v okolje. Ugotovljeno je bilo, da je v primeru območij rudnikov družbe Iberpotash najprimernejša metoda prekritje jalovišč. Gre za razmeroma preprosto in dobro poznano metodo, saj je bila uporabljena že večkrat, celo s strani samih katalonskih organov. Poleg tega je to za javne uprave najustreznejša metoda sanacije, kadar rudarska družba ne izpolni svojih obveznosti, saj v nasprotju z drugimi metodami ne zahteva dodatne namestitve pomembne industrijske infrastrukture. V študiji ERF so zato izračunani pričakovani stroški sanacije območij rudnikov družbe Iberpotash s prekritjem jalovišč.

(71) Izračun pričakovanih stroškov temelji na analizi stroškov na enoto za posamezne komponente prekritja jalovišča na podlagi tržne raziskave, ki so jo strokovnjaki izvedli pri ponudnikih različnih zadevnih del in blaga, in uporabe podatkov o določanju cen iz leta 2012, ki jih je objavil katalonski inštitut za tehnologijo in gradnjo (Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya – ITeC). Za primerjavo so v študiji uporabljeni tudi skupni stroški sanacije za različne možnosti sanacije, kot so bili ocenjeni v študiji, ki jo je leta 2001 skupina Symonds Group pripravila za GD za okolje Evropske komisije ([15]). Vključuje tudi stroške vzdrževanja in nadzora prekritih jalovišč še deset let po prekritju. Stroški na enoto so se nato uporabili za ocenjeno količino odpadnega materiala na jaloviščih v treh različnih obdobjih: (i) dejanske količine v letu 2012, (ii) pričakovane količine v letu 2015 (leto, ko naj bi se začela proizvodnja soli iz odpadnega materiala v novem obratu na območju rudnika Suria), in (iii) pričakovane količine v letu 2035 (ko naj bi bile rudarske dejavnosti družbe Iberpotash ustavljene). Dobljeni skupni stroški sanacije v teh obdobjih so povzeti v naslednji preglednici:

Preglednica 2

Ocenjeni stroški sanacije glede na študijo ERF

Leto	Ocenjeni stroški sanacije (v milijonih EUR)		
	Suria	Balsareny/Sallent	Skupaj
2012	24,8	46,2	**71,0**

([15]) *A study of the costs of improving management of mine waste* (Študija stroškov izboljšanja ravnanja z rudarskimi odpadki), Symonds Group v sodelovanju s COWI, poročilo za GD za okolje, Evropska komisija, končno poročilo iz oktobra 2001.

Leto	Ocenjeni stroški sanacije (v milijonih EUR)		
	Suria	Balsareny/Sallent	Skupaj
2015	26,9	52,3	**79,2**
2035	38,2	83,8	**122,0**

(72) Na tej podlagi je v študiji ERF ugotovljeno, da znesek finančne garancije na podlagi novih zakonodajnih pravilih iz kraljevega odloka št. 975/2009 nikakor ne bi smel biti nižji od osnovnih stroškov sanacije v letu 2012, ki so znašali 71 milijonov EUR za oba rudnika, tako da bi moral njen ustrezni znesek ob upoštevanju skupnih stroškov v prihodnosti znašati približno 100 milijonov EUR.

(73) Nazadnje, v študiji ERF je analiziran vpliv načrtovanega pridobivanja in trženja soli v jaloviščih na podlagi nedavno napovedanega načrta Phoenix, ki se je začel izvajati leta 2012. Ob upoštevanju različnih scenarijev, kar zadeva pričakovano proizvodnjo kalijevega oksida in soli v prihodnje (vključno z najambicioznejšimi načrti družbe Iberpotash, da bo na leto prodala 1,5 milijona ton soli), je v študiji ERF ugotovljeno, da bi se v katerem koli od navedenih scenarijev z načrtom Phoenix zgolj upočasnila in ne ustavila stalna letna rast skupne količine odpadnega materiala, nakopičenega na območjih rudnikov družbe Iberpotash. V najbolj optimističnem scenariju bi načrt Phoenix privedel do zmanjšanja skupne količine odpadnega materiala, odloženega na jaloviščih, na 1 213 kt na leto (v primerjavi s 1 979 kt na leto brez načrta Phoenix). Čeprav je vpliv načrta Phoenix torej občuten, saj se za skoraj 40 % zmanjša letno kopičenje odpadkov, se v študiji ERF ugotavlja, da načrta Phoenix ni mogoče šteti za samozadosten sanacijski ukrep, temveč je bolj blažilni dejavnik, saj bo le upočasnil rast obstoječih jalovišč, ne pa jih tudi odpravil.

(74) Družba Iberpotash trdi, da študija ERF ne more biti podlaga za izračun zneska garancije, saj se v njej priznava, da ne temelji na ustreznih določbah odloka št. 202/1994, ter vsebuje več nenatančnih in nepravilnih navedb in podatkov.

(75) Komisija priznava, da študija ne upošteva ustreznih določb odloka št. 202/1994 in je bolj osredotočena na pogoje iz kraljevega odloka št. 975/2009, s katerim je bila prenesena direktiva o rudarskih odpadkih, pri čemer se osredotoča na pričakovane stroške sanacije. Vendar njeni rezultati, iz katerih so razvidni ocenjeni stroški sanacije območij posameznih rudnikov družbe Iberpotash, temeljijo na zanesljivi metodologiji in razumnih predpostavkah, kot so opisane v uvodnih izjavah od 68 do 73, tako da je dejansko upoštevna za izračun garancij tudi na podlagi odloka št. 202/1994. To dokazuje zlasti člen 2(4)(h) odloka št. 202/1994, ki se sklicuje na stroške drugih posameznih sanacijskih ukrepov, ki so morda potrebni, tako da izračun ni omejen na ukrepe, ki so posamično našteti v predhodnih točkah člena 2 ([16]).

(76) Poleg tega je pomen obsega škode za okolje in pričakovanih stroškov sanacije vsaj implicitno razviden tudi iz besedila sodbe višjega sodišča Katalonije z dne 11. oktobra 2011, v kateri je glede zneska finančnih garancij navedeno, da: „je ključna in osrednja določba člen 8(2) zakona št. 12/1981 […], ki določa, da je treba v vsakem primeru znesek v zvezi s sanacijo določiti glede na območje, na katero vpliva sanacija, skupne stroške sanacije ali na podlagi obeh teh meril […] (‚el precepto cardinal y central del caso es el artículo 8.2 de Ley 12/1981[…] al disponer que en cualquier caso, en lo referente a la restauración, la cuantía debe fijarse en función de la superficie afectada por la restauración, por el coste global de la restauración o por ambos aspectos conjuntamente […]')“, na podlagi tega pa je ugotovljeno, da dovoljenje ni v skladu z veljavnim pravom, saj „garancije v tem primeru niso bile določene v skladu z zakonskimi omejitvami […] (‚no ha establecido une fianza ajustada al caso en los límites legales […]')“. Nazadnje, taki pričakovani stroški sanacije so očitno pomembni za izračun garancije v skladu s členom 43 kraljevega odloka št. 975/2009, ki se je za družbo Iberpotash uporabljal od 1. maja 2014.

(77) Poleg tega Komisija ugotavlja, da razen splošnih očitkov zaradi domnevno nenatančnih in nepravilnih predpostavk iz študije ERF niti španski organi niti družba Iberpotash teh domnevnih nenatančnosti in nepravilnih domnev ne opredeljujejo oziroma ne navajajo konkretnih argumentov ali predlagajo svoje alternativne ocene skupnih stroškov sanacije za območji rudnikov družbe Iberpotash.

([16]) Zdi se, da ustreznost uporabe člena 2(4)(h) odloka št. 202/1994 v zvezi s tem potrjujejo tudi pripombe družbe Iberpotash k sklepu o začetku postopka (glej zlasti odstavek 68 pripomb).

(78) Španski organi trdijo, da so se pri zneskih garancij upoštevala merila na podlagi nacionalnega prava, pri čemer so se upoštevali pričakovani stroški v skladu s takratnim sanacijskim načrtom. Poleg tega je družba Iberpotash predložila svojo strokovno študijo, da bi dokazala, da je bila garancija zadostna glede na obe merili, navedeni v nacionalni zakonodaji, tj. velikost zadevnega območja in pričakovane stroške sanacije.

(79) Kot pa je bilo pojasnjeno zgoraj, skladnost z merili iz nacionalne zakonodaje očitno ni bila potrjena z odločbo sodišča. Poleg tega so bili ukrepi, vsebovani v sanacijskem načrtu in upoštevani v študiji, ki jo je predložila družba Iberpotash, omejeni na izgradnjo obodnih kanalov, bazenov za zbiranje slanice ob dežju in podobne ukrepe, namenjene omejevanju onesnaženja, vendar očitno niso privedli do trajne sanacije jalovišč. Študija torej ne vključuje ustreznih sanacijskih ukrepov za izračun pričakovanih stroškov, niti jih količinsko ne opredeljuje. Ker so pričakovani dejanski stroški sanacije pomembni za izračun finančne garancije tako na podlagi katalonske zakonodaje (glej uvodno izjavo 75) kot tudi zakonodaje Unije, ugotovitve študije, ki jo je predložila družba Iberpotash, ne morejo biti podlaga za izračun celotnega in pravilnega zneska garancij. Kot poleg študije ERF kažejo tudi primeri podobnih jalovišč v Franciji ali Nemčiji ([17]), taka sanacija običajno vključuje bodisi (a) popolno odstranitev jalovišč (npr. z zasutjem materiala pod zemljo), (b) bodisi postopno razsoljevanje jalovišča s črpanjem vode vanj in zbiranjem dobljene slanice, (c) bodisi s trajnim prekritjem jalovišč. Vendar so ti ustrezni sanacijski ukrepi bistveno dražji od izgradnje obodnih kanalov, bazenov za zbiranje deževnice ob dežju in podobnih ukrepov, ki so namenjeni zgolj omejevanju onesnaženja. To dokazujejo tudi stroški prekritja jalovišča Vilafruns, ki so znašali 7,9 milijona EUR (pri čemer niso vključeni letni stroški vzdrževanja). Glede na to, da je jalovišče Vilafruns s približno 3 milijoni ton slanega materiala majhno v primerjavi z delujočim jaloviščem Cogulló (Balsareny/Salent) z 41 milijoni ton ali jaloviščem Fusteret (Suria) z 22 milijoni ton, bodo skupni stroški sanacije teh delujočih rudnikov in prekritja zadevnih jalovišč verjetno bistveno višji od stroškov za jalovišče Vilafruns.

(80) Poleg tega družba Iberpotash trdi, da se bo količina odpadkov na jaloviščih bistveno zmanjšala zaradi načrta Phoenix, ki ga je napovedala v letu 2011 in je namenjen predelavi odpadkov na jaloviščih za pridobivanje industrijske soli, ki naj bi se prodajala na trgu. Družba Iberpotash namerava v okviru tega projekta zgraditi obrat za vakuumsko pridobivanje soli iz odpadnega materiala, ki ga proizvede pri rudarskih dejavnostih, in to sol prodajati na trgu. Pričakuje, da bo na začetku letno prodala približno 750 000 ton soli, pozneje pa načrtuje to količino povečati na največ 1,5 milijona ton soli na leto.

(81) Čeprav bi se z načrtom za predelavo in trženje vsaj dela odpadnega materiala načeloma lahko zmanjšala obseg in slanost jalovišč ter tako tudi znižali pričakovani stroški njihove sanacije, je družba Iberpotash ta načrt napovedala šele leta 2011, njegovo izvajanje, ki se je začelo leta 2012, pa se še ni končalo. Zato je jasno, da se načrt Phoenix ne bi smel upoštevati pri določitvi zneska garancij v letih 2006 in 2008, ker je bil takrat še vedno preveč negotov.

Sklepna ugotovitev o obstoju selektivne gospodarske prednosti

(82) Komisija glede na navedeno ugotavlja, da zbrani dokazi in predložena strokovna poročila potrjujejo ugotovitev nacionalnega sodišča, da sta bila prvotna zneska finančnih garancij očitno nezadostna za zagotovitev pravilne sanacije.

(83) Komisija zato ugotavlja, da sta bili finančni garanciji, ki so ju španski organi določili v letih 2006 in 2008, dejansko nižji od ravni, ki se običajno zahteva v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo. Družbi Iberpotash je bila tako dodeljena gospodarska prednost v obliki nižjih bančnih provizij, ki se letno plačujejo za finančno garancijo. Ker so po navedbah družbe Iberpotash njene bančne provizije za garancije znašale 1 % zneska garancij na leto, so se zaradi bistveno nižje skupne ravni garancij ustrezno znižale zadevne bančne provizije, ki jih plačuje družba Iberpotash, tako da so se znižali njeni stroški v primerjavi z drugimi upravljavci, katerih garancije so morale biti v skladu z zakonodajo. Komisija zato meni, da je družba Iberpotash uživala gospodarsko prednost zaradi znižane ravni finančnih garancij.

(84) Trditve španskih organov in družbe Iberpotash, da javni organi družbi Iberpotash zaradi stroge uporabe zadevnih pravil niso dodelili nobene prednosti ali prednostne obravnave, ni mogoče sprejeti, saj je bilo zgoraj dokazano, da

([17]) Glej na primer letno poročilo nemške družbe za pridobivanje kalijevega oksida K+S Kali GmbHfor iz leta 2015, str. 48 (http://www.k-plus-s.com/en/archiv/finanzberichte.html), sanacijske metode, ki so se uporabile za alzaška jalovišča, kot so opisane v dokumentu ACA, ki je predložen kot Priloga 2 k stališču španskih organov z dne 19. aprila 2016, ali knjigo nemškega strokovnjaka Henryja Raucheja: Die Kaliindustrie im 21. Jahrhundert, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2015, https://mining-report.de/blog/henry-rauche-die-kaliindustrie-im-21-jahrhundert/.

je bila zaradi teh odločitev javnih organov raven finančnih garancij nižja, kot se običajno zahteva. Poleg tega trditev, da je bila katalonska zakonodaja dejansko strožja od podobnih pravil na ravni države ali v drugih španskih pokrajinah, je brezpredmetna, ker so taki stroški odvisni od območja, pravila, ki jih je bilo treba upoštevati v zvezi s finančnimi garancijami, ki jih je morala zagotoviti družba Iberpotash, pa so bila pravila, ki so veljala v Kataloniji, kjer so bila jalovišča. Javni organi so družbi Iberpotash dovolili ohraniti nižje finančne garancije, kot so se običajno zahtevale s katalonsko zakonodajo, ki se je zanjo uporabljala, zato je prejela selektivno prednost v obliki nižjih bančnih provizij za nižje garancije v primerjavi z drugimi upravljavci v podobnem položaju.

(85) Komisija tako ugotavlja, da je bila z ukrepom 1 družbi Iberpotash dodeljena selektivna gospodarska prednost.

5.1.1.2 ***Prenos državnih sredstev***

(86) Kar zadeva merilo državnih sredstev, pritožnik trdi, da (lahko) prenizka garancija, ki ne pokriva vseh sanacijskih stroškov, pomeni prenos državnih sredstev. Domnevno naj bi to vključevalo tveganje, da bo morala, če družba Iberpotash ne bo izpolnila svojih obveznosti v zvezi s sanacijo območij svojih rudnikov, te stroške kriti država. Pritožnik se sklicuje na odločitev Komisije v zadevi Georgsmarienhütte ([18]), v kateri je ta ugotovila, da izvzetje proizvajalca jekla iz okoljskih obveznosti, kar zadeva recikliranje in odlaganje industrijskega prahu, pomeni državno pomoč.

(87) Španski organi in družba Iberpotash trdijo, da bi, tudi če bi bila garancija nižja od zahtevane, za družbo Iberpotash še vedno veljala splošna obveznost, da sanira območja svojih rudnikov, in da bi morala plačati stroške take sanacije. Ti stroški nikakor niso omejeni z zneskom finančne garancije. Država torej družbe Iberpotash ne razbremenjuje finančnih obveznosti. Poleg tega je vsakršno tveganje, da družba Iberpotash v prihodnje ne bo mogla kriti vseh teh stroškov in bo morala država posredovati z državnimi sredstvi, izjemno majhno in glede na trden finančni položaj matične družbe družbe Iberpotash ni verjetno. Španski organi trdijo, da ima družba Iberpotash, če v prihodnje ne bo izpolnila teh obveznosti, v Španiji dovolj premoženja, ki bi ga lahko organi zasegli, da bi se pokrili stroški sanacije.

(88) Komisija opozarja, da se sporne garancije v tej zadevi v okviru pravil o državni pomoči ne preiskujejo v zvezi z zneskom provizije, ki bi se mu izdajatelj garancije (tj. zasebna banka, ne država) morda odpovedal glede na prevzeto tveganje ali izpostavljenost, temveč v zvezi s tveganjem za državo, če je znesek garancije nižji od dejanskih stroškov okoljske škode in če družba, ki je prejela garancijo, ne bo plačala ali ne bo mogla plačati celotnih stroškov sanacije.

(89) Kar zadeva precedenčni primer, na katerega je opozoril pritožnik, se je zadeva Georgsmarienhütte bistveno razlikovala, saj je dežela Spodnja Saška nedvomno prevzela odgovornost za odlaganje prahu in je dejansko plačala 64,64 milijona DEM za tako odlaganje. V obravnavani zadevi ne gre za to, saj je družba Iberpotash ne glede na znesek garancije še naprej odgovorna za sanacijo območij svojih rudnikov, španski organi pa se še niso zavezali, da bodo namesto nje plačali kakršne koli stroške sanacije. Zadeve Georgsmarienhütte torej ni mogoče uporabiti kot precedenčni primer za obravnavano zadevo.

(90) Finančna garancija družbe Iberpotash je zagotovljena v obliki bančne garancije, ki državi ni prosto na voljo. Uporabi se lahko le za ukrepe, ki so strogo opredeljeni z zakonom, zlasti za financiranje odstranjevanja odpadkov, sanacijo območja rudnika in druge okoljske ukrepe, če družba Iberpotash ne izpolni svojih okoljskih obveznosti. Država ne dobi obresti na sredstva garancije niti katere koli druge finančne ugodnosti, ki bi se v primeru nižjega zneska garancije zmanjšala. Poleg tega država še ni bila v položaju, ko bi morala garancijo uporabiti za katerega od zgoraj navedenih namenov. Čeprav znižani znesek garancije do zdaj še ni imel dejanskega učinka na državna sredstva, pa to samo po sebi ne izključuje obstoja potencialnega učinka na državna sredstva zaradi povečanega tveganja države, da bo morala v prihodnje porabiti svoja sredstva.

(91) Ustvarjanje dejanskega tveganja, da bo državi v prihodnje naloženo dodatno breme, namreč zadostuje za opredelitev državne pomoči v skladu s členom 107(1) Pogodbe ([19]). Sodišče je tudi odločilo, da za izpolnitev tega merila ni nujno, da sta povezava ukrepa državne pomoči z državnimi sredstvi in njegov učinek nanje neposredna.

([18]) Odločba Komisije 1999/227/ESPJ z dne 29. julija 1998 o pomoči, ki jo je dežela Spodnja Saška (Nemčija) odobrila družbi Georgsmarienhütte GmbH (UL L 83, 27.3.1999, str. 72).

([19]) Glej tudi zadevo C-200/97, Ecotrade, ECLI:EU:C1998:579, zlasti točko 41.

(92) Take finančne garancije so namenjene prav zagotovitvi, da imajo rudarske družbe prihranjena zadostna sredstva za kritje prihodnjih stroškov sanacije, ne glede na to, v kakšnem finančnem položaju bi se lahko znašle v (pogosto precej oddaljeni) prihodnosti. Zato je jasno, da če je znesek garancije bistveno nižji od pričakovanih stroškov sanacije, obstaja vsaj povečano tveganje, da bo to lahko v prihodnje vplivalo na državna sredstva. Tveganje morebitnih stroškov za javni proračun je nedvomno večje, kot če bi bil znesek garancije pravilno določen v skladu z veljavno zakonodajo ob ustreznem upoštevanju pričakovanih stroškov sanacije. Če so ta sredstva bistveno nižja od potrebnih, bi bilo treba z državnimi sredstvi nazadnje pokriti večji del teh stroškov, če družba Iberpotash iz katerega koli razloga tega ne bi bila pripravljena ali zmožna storiti. Poleg tega v primeru nezmožnosti družbe Iberpotash, da v prihodnje plača stroške sanacije, domnevna možnost španskih organov, da zasežejo njeno premoženje, verjetno ne bo prinesla veliko dodatnih sredstev, saj sta edino premoženje družbe Iberpotash (in celotne skupine ICL) v Španiji njena rudnika kalijevega oksida. Ko pa bosta rudnika kalijevega oksida zaprta, bo vrednost tega premoženja vprašljiva.

(93) Dejstvo, da bi morala država vskočiti za svoj račun, če družba Iberpotash ne bi bila pripravljena ali zmožna sprejeti potrebnih sanacijskih ukrepov v zvezi s svojimi jalovišči, je dobro uveljavljeno v veljavni zakonodaji.

(94) Prvič, v skladu s členom 102 zakona št. 39/2015 ([20]) lahko država sprejme ukrepe namesto stranke, ki je pravno odgovorna za sprejetje takih ukrepov. Španija bi morala (i) družbi Iberpotash ukazati sprejetje izrecno opredeljenih ukrepov; (ii) družbo Iberpotash obvestiti, da bo uprava v nasprotnem primeru take ukrepe sprejela sama in za kakšno ceno; (iii) izvesti take ukrepe in (iv) poskušati izterjati stroške od družbe Iberpotash, kar po definiciji ne bo mogoče, če mora Španija uveljaviti nezadostno finančno garancijo. Čeprav odločitev za to uradno ni obvezna, pa Španija, če družba Iberpotash ne izpolni obveznosti za sanacijo svojih rudnikov, ne bi imela druge možnosti, kot da za tako sanacijo plača vnaprej, saj sicer ne bi izpolnila lastnih obveznosti.

(95) Drugič, kot je navedeno v uvodni izjavi 13, bi lahko Španija kršila svoje obveznosti na podlagi direktive o rudarskih odpadkih in okvirne direktive o vodah. Če bi torej družba Iberpotash po izčrpanju mineralnih virov svoja rudnika opustila in ju ne bi sanirala, bi bilo to, da bi Španija sama plačala odstranitev jalovišč ali enako učinkovito sanacijo, glede na nezadostno garancijo edini način, da bi izpolnila svoje obveznosti na podlagi navedenih direktiv in se po možnosti izognila dnevnim denarnim kaznim, ki bi jih naložilo Sodišče Evropske unije.

(96) Tretjič, v skladu z določbami španskega zakona št. 27/2006 z dne 18. julija 2006 ([21]) je mogoče španske organe prisiliti k izpolnitvi obveznosti na podlagi okoljske zakonodaje. Katera koli nevladna organizacija, ki izpolnjuje merila iz zakona št. 27/2006, lahko v primeru okoljske kršitve, navedene v členu 18(1) zakona št. 27/2006 (npr. vključno s kršitvami obveznosti na področju varstva voda), vloži tožbo na sodišču in tako upravo prisili k izpolnitvi okoljskih obveznosti.

(97) Četrtič, v členu 6(3) Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([22]) je navedeno, da kadar upravljavec, odgovoren za sprejetje sanacijskih ukrepov v zvezi z okoljsko škodo, ne izpolni svojih obveznosti, lahko pristojni organ v skrajnem primeru sam sprejme take ukrepe. Podobno lahko pristojni organ v skladu s členom 5(3), če tega ne stori zadevni upravljavec, sprejme potrebne preventivne ukrepe, da odpravi neposredno nevarnost okoljske škode. Če družba Iberpotash po zaprtju svojih rudarskih dejavnosti ne bo sprejela potrebnih sanacijskih ukrepov, lahko nesanirana jalovišča postanejo neposredna nevarnost za okolje, tako da bodo v skrajnem primeru potrebni sanacijski ali preventivni ukrepi pristojnih javnih organov.

(98) Nazadnje, španski organi sami navajajo ([23]), da lahko Administratión de la Generalitat v skladu s členom 9 zakona št. 12/1981, če upravljavec ne izpolni obveznosti, te ukrepe prisilno izvrši na stroške upravljavca. Kot navajajo, v praksi uprava izvede ustrezne ukrepe, ki se nato financirajo iz finančne garancije ali, če garancija ne zadostuje, iz prodaje premoženja upravljavca. Zato je javna uprava, če je finančna garancija bistveno nižja od

([20]) Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas: https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-10565&p=20151002&tn=1#a99.

([21]) Ley 27/2006, de 18 de julio, por la que se regulan los derechos de acceso a la información, de participación pública y de acceso a la justicia en materia de medio ambiente.

([22]) Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).

([23]) Glej zlasti odstavek 11 stališč španskih organov glede pripomb tretje osebe, predloženih 27. julija 2016.

zahtevane, izpostavljena tveganju, da premoženje upravljavca ne bo zadostovalo za financiranje ustreznih ukrepov, ki jih je izvedla. To potrjuje, da se zaradi prenizke finančne garancije poveča tveganje, da sanacijski ukrepi, ki jih sprejme uprava, ne bodo zadostno pokriti s premoženjem upravljavca (zlasti kadar nima drugih dejavnosti v Španiji, kot v primeru družbe Iberpotash) in jih bo treba plačati iz javnih sredstev.

(99) Zato raven garancij, ki je bistveno nižja od potrebne, kot se zahteva po zakonu, državo izpostavi dejanskemu tveganju dodatne obremenitve njenih sredstev. Povečano tveganje dodatne obremenitve države je torej dovolj konkretno, da zaradi pretirano nizke finančne garancije vsaj potencialno vpliva na državna sredstva.

(100) Raven finančnih garancij, ki naj bi ju zagotovila družba Iberpotash, je bila določena z upravnima odločbama Generalitat de Catalunya o odobritvi dovoljenj za njeno opravljanje dejavnosti pridobivanja kalijevega oksida. Glede na to, da pojem država (članica) za namene uporabe člena 107(1) PDEU vključuje vse ravni javnih organov, ne glede na to, ali gre za nacionalni, regionalni ali lokalni organ, je mogoče odločitev za uporabo znižane ravni finančnih garancij pripisati državi.

(101) Zato Komisija ugotavlja, da je ukrep 1 vključeval prenos državnih sredstev in ga je mogoče pripisati državi.

5.1.1.3 ***Morebitno izkrivljanje konkurence***

(102) Komisija meni, da lahko znižani stroški družbe Iberpotash zaradi nižje ravni finančnih garancij, kot se zahteva z zadevno zakonodajo, izkrivljajo konkurenco na trgih, na katerih deluje družba Iberpotash – večinoma trgih kalijevega oksida in soli. Kot je pojasnjeno v nadaljevanju (glej uvodno izjavo (110) in naslednje), je to znižanje stroškov v zadevnem obdobju znašalo približno 1,8 milijona EUR, tako da v nasprotju s trditvami španskih organov ni bilo zanemarljivo.

(103) Poleg tega dejstvo, da je družba Iberpotash edina španska proizvajalka kalijevega oksida, ne izključuje morebitnega izkrivljanja konkurence, saj je zadevni geografski trg nedvomno večji od španskega nacionalnega trga. Komisija je že leta 1993 menila, da je trg kalijevega oksida večji od Španije, saj vključuje tudi Francijo, Združeno kraljestvo in druge države članice razen Nemčije ([24]). Poleg tega družba Iberpotash v svojem poročilu o vzdržnosti iz leta 2014 ([25]) navaja, da samo 23 % svoje proizvodnje kalijevega oksida in soli proda v Španiji, medtem ko gre 50 % v druge evropske države, 18 % v Južno Ameriko, nadaljnja prodaja pa zajema tudi Severno Ameriko, Afriko in Azijo. V vseh teh regijah družba Iberpotash konkurira drugim proizvajalcem kalijevega oksida in soli, na to konkurenco pa lahko vplivajo umetno znižani stroški družbe Iberpotash.

(104) Nazadnje, morebitnega izkrivljanja konkurence ne ovrže trditev družbe Iberpotash, da ne glede na raven finančnih garancij njene okoljske obveznosti ostajajo enake (tj. zagotoviti sanacijo območij svojih rudnikov in preprečiti onesnaženje) in da mora kljub temu ohranjati rezervacije za kritje morebitne okoljske odgovornosti. Poleg teh računovodskih rezervacij obveznost ohranjanja posebnih finančnih garancij v skladu z zadevno zakonodajo dejansko predstavlja običajne, vendar posebne stroške poslovanja, ki jih nosi družba Iberpotash – ali katera koli druga rudarska družba, za katero veljajo enaka pravila – zaradi provizij, ki jih banka zaračuna za zagotovitev in ohranjanje garancije, tako da lahko njihova neupravičeno nizka raven pomeni prednost za družbo Iberpotash in izkrivlja konkurenco.

(105) Komisija tako ugotavlja, da bi lahko ukrep 1 izkrivljal konkurenco.

5.1.1.4 ***Vpliv na trgovino znotraj EU***

(106) Kot je bilo že navedeno zgoraj, sta trga kalijevega oksida in soli nedvomno čezmejna trga, pri čemer se 50 % proizvodnje družbe Iberpotash izvozi v druge evropske države. Zato bi lahko znižana raven finančnih garancij vplivala na trgovino med državami članicami EU.

([24]) Glej Odločbo Komisije 94/449/ES z dne 14. decembra 1993 v zvezi s postopkom na podlagi Uredbe Sveta (EGS) št. 4064/89 (zadeva št. IV/M.308 - Kali- Salz/MdK/Treuhand) (UL L 186, 21.7.1994, str. 38).

([25]) Memoria de Sostenibilidad 2014, str. 15, http://www.icliberia.com/noticia/icl-iberia-presents-the-sustainability-report.

(107) Trditev družbe Iberpotash, da sta trga soli zaradi visokih prevoznih stroškov samo nacionalna ali celo regionalna, torej ni podprta s podatki, ki jih je zagotovila v svojem poročilu o vzdržnosti iz leta 2014, saj se 80 % njene proizvodnje soli izvozi ne samo v druge evropske države, ampak tudi v Azijo, Severno Afriko in Ameriko. Poleg tega so pripombe družbe Iberpotash k sklepu o začetku postopka v tej točki kontradiktorne, saj družba po eni strani trdi, da je trg soli nacionalen ali celo regionalen, po drugi strani pa, da je francoski proizvajalec soli njen neposredni konkurent in jo poskuša izriniti s trga.

(108) Komisija tako ugotavlja, da ukrep 1 vpliva na trgovino znotraj EU.

5.1.1.5 ***Količinska opredelitev zneska pomoči***

(109) Za določitev dejanskega zneska pomoči je treba najprej določiti vsaj približno „pravilen“ znesek finančnih garancij na podlagi veljavnih zakonodajnih pravil v zadevnem obdobju. Nato bi znesek pomoči ustrezal razliki med pričakovanim zneskom bančnih provizij, ki bi jih morala družba Iberpotash plačati, da bi zagotovila ta pravilno določen znesek garancije, in dejanskim zneskom bančnih provizij, ki jih je družba plačala.

(110) Tretja oseba trdi, da znesek pomoči ne bi smel biti omejen na nižje bančne provizije, temveč bi moral vključevati tudi potrebo po zagotovitvi zadostnega zavarovanja banki v obliki finančnih rezervacij. Vendar glede na to, da je znesek „popravljenih“ garancij, kot je ocenjen v nadaljevanju, razmeroma skromen glede na letni promet družbe Iberpotash (približno 300 milijonov EUR) in celotne skupine ICL (5,4 milijarde USD), ni verjetno, da bi zagotovitev višjega zneska garancije od družbe zahtevala precejšnje dodatne stroške.

(111) Ker je po navedbah španskih organov višje sodišče Katalonije decembra 2016 ugotovilo, da je zvišani znesek v višini 6 979 471,83 EUR za območje rudnika Balsareny/Sallent v skladu z veljavno zakonodajo, Komisija meni, da „pravilni“ znesek garancij za Balsareny/Sallent zdaj ustreza temu trenutno veljavnemu znesku, ki ga je odobrilo sodišče.

(112) Poleg tega Komisija po analogiji (glej tudi uvodno izjavo 64) meni, da se lahko tudi zvišani znesek v višini 6 160 872,35 EUR za garancijo za rudnik Suria, ki velja od leta 2015, šteje za skladen z veljavno zakonodajo. Čeprav v zvezi s tem rudnikom ni merodajnega sklepa sodišča, je zvišani znesek garancije za manjši rudnik Suria dejansko skoraj primerljiv z odobrenim zneskom za rudnik Balsareny/Sallent. To potrjuje, da se lahko znesek šteje za ustrezen in skladen z veljavno zakonodajo.

(113) Zato pravilni znesek garancij zdaj skupaj znaša 13 140 344,18 EUR.

(114) Vendar se pri izračunu tega zneska upošteva načrt Phoenix, ki je bil napovedan leta 2011 in se postopoma izvaja od leta 2012. Načrt med drugim predvideva naložbo v obrat za vakuumsko pridobivanje soli, namenjen predelavi in trženju soli, ki jo vsebujejo odpadki iz pridobivanja kalijevega oksida. V skladu z načrtom naj bi družba Iberpotash nazadnje letno prodala približno 1,5 milijona ton soli.

(115) Komisija se strinja s študijo ERF, da načrta Phoenix kot takega ni mogoče šteti za sanacijski ukrep in da dejansko ne bi ustavil rasti odlagališč odpadkov med delovanjem rudnikov. Vendar se Komisija tudi strinja s trditvami družbe Iberpotash in španskih organov, da načrt dejansko vpliva na pričakovane skupne stroške sanacije. V študiji ERF se ne upošteva dejstvo, da se bosta predelava in trženje soli verjetno nadaljevala tudi po ustavitvi dejavnosti pridobivanja kalijevega oksida. Načrt Phoenix bo torej postopoma verjetno pripomogel k odpravi jalovišč v prihodnje, zato se kot tak lahko upošteva pri določitvi ustrezne ravni garancij, kot je bilo v primeru zvišanih ravni garancij, ki so bile predlagane v letu 2015 in jih je vsaj za rudnik Balsareny/Sallent potrdilo nacionalno sodišče.

(116) Vendar to pomeni, da sedanjih ravni finančnih garancij ni mogoče šteti za ustrezne za obdobje pred začetkom izvajanja načrta Phoenix v letu 2012. Čeprav je družba Iberpotash tudi pred napovedjo načrta Phoenix predelovala in prodajala razmeroma majhne količine soli iz svojih jalovišč, se je večina odpadne soli preprosto kopičila na jaloviščih v upanju, da se bo lahko komercialno izkoriščala v prihodnosti ([26]). Vendar ni bilo konkretnega načrta, kako in kdaj povečati obrat za predelavo soli, da bodo količine tako predelane odpadne soli večje in bodo tako občutno vplivale na prihodnje stroške sanacije. Zato se tako precej hipotetično prihodnje zmanjšanje jalovišč zaradi predelave in prodaje velikih količin soli ne bi smelo upoštevati, kar zadeva obdobje pred začetkom izvajanja načrta Phoenix.

(117) Komisija mora zato preučiti druge razpoložljive dokaze za oceno približnega „pravilnega“ zneska garancij v obdobju 2006–2011 na podlagi takrat pričakovanih stroškov sanacije, brez vpliva načrta Phoenix.

([26]) Glej pripombe družbe Iberpotash k sklepu o začetku postopka, odstavek 23.

(118) Kot je bilo že pojasnjeno zgoraj (glej uvodne izjave od 68 do 81), so bile najzanesljivejše ocene skupnih pričakovanih stroškov sanacije (brez načrta Phoenix) zagotovljene v študiji ERF, ki jo je predložil pritožnik. Komisija meni, da so domneve iz tega strokovnega poročila verodostojne, saj večinoma temeljijo na tržni raziskavi in primerjavi z drugimi podobnimi rudniki drugje po svetu. Nasprotno pa, kot je bilo pojasnjeno zgoraj, študije, ki jo je zagotovila družba Iberpotash, ni mogoče šteti za zanesljivo oceno pričakovanih stroškov sanacije, ker ne upošteva ustreznih sanacijskih ukrepov (glej uvodno izjavo 79).

(119) V študiji ERF je ocenjeno, da naj bi skupni stroški sanacije znašali vsaj 71 milijonov EUR. Poleg tega vse druge navedbe morebitnih pravilnih zneskov v študiji ERF ali iz drugih virov (glej oddelek 5.1.1.1) vključujejo celo višje zneske. Komisija zato meni, da ob neobstoju boljših ocen za obdobje 2006–2011 ustrezni pričakovani stroški sanacije, ki jih je treba upoštevati, znašajo 71 milijonov EUR (24,8 milijona EUR za območje rudnika Suria in 46,2 milijona EUR za območje rudnika Balsareny/Sallent).

(120) Nazadnje, v skladu s členom 3 odloka št. 202/1994 (zakonodaja, ki se je uporabljala v tistem obdobju) bi bilo treba dobljeni znesek finančne garancije na podlagi člena 2 (tj. na podlagi pričakovanih stroškov sanacije) pri rudarskih dejavnostih, ki niso umeščene na naravna območja posebnega interesa (vključno z rudnikoma družbe Iberpotash), znižati za 50 %.

(121) Komisija zato na podlagi razpoložljivih dokazov meni, da „pravilni“ znesek finančnih garancij za rudarske dejavnosti družbe Iberpotash znaša vsaj 12,4 milijona EUR za območje rudnika Suria (za obdobje 2006–2011) in 23,1 milijona EUR za območje rudnika Balsareny/Sallent (za obdobje 2008–2011).

(122) Po navedbah družbe Iberpotash trenutni stroški garancije znašajo 1 % zneska garancije na leto. Z uporabo zgoraj navedenih pravilnih zneskov garancije za obe zadevni obdobji bi skupni znesek pomoči, dodeljene družbi Iberpotash v obliki nižjih provizij za garancijo, vsako leto znašal 1 % razlike med „pravilnim“ zneskom in dejanskim zneskom, določenim za navedeno leto, kot je prikazano v naslednji preglednici.

Preglednica 3

Izračun zneska pomoči

(v tisočih EUR, zaokroženo)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Balsareny/Sallent											
— dejanska garancija	—	—	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130
— „pravilna“ garancija	—	—	23 100	23 100	23 100	23 100	6 979	6 979	6 979	6 979	6 979
— razlika v provizijah	—	—	146,5 ([1])	219,7	219,7	219,7	58,5	58,5	58,5	58,5	58,5
Suria											
— dejanska garancija	774	774	828	828	828	828	828	828	828	828	6 161
— „pravilna“ garancija	12 400	12 400	12 400	12 400	12 400	12 400	6 160	6 160	6 160	6 160	6 160
— razlika v provizijah	9,7 ([2])	116,3	115,7	115,7	115,7	115,7	53,3	53,3	53,3	53,3 ([3])	0
Skupna razlika v provizijah za družbo Iberpotash	**9,7**	**116,3**	**262,2**	**335,4**	**335,4**	**335,4**	**111,8**	**111,8**	**111,8**	**76,3**	**58,5**

([1]) Ker je bila garancija za rudnik Balsareny/Sallent določena z dovoljenjem, izdanim 29. aprila 2008, je razlika v provizijah za garancijo za rudnik Balsareny/Sallent v tem letu izračunana kot 8/12 letnega zneska.

([2]) Ker je bila garancija za rudnik Suria določena z dovoljenjem, izdanim 9. novembra 2006, je razlika v provizijah za garancijo za rudnik Suria v tem letu izračunana kot 1/12 letnega zneska.

([3]) Ker je bila garancija za rudnik Suria zvišana na „pravilni“ znesek maja 2015, je razlika v provizijah za garancijo za rudnik Suria v tem letu izračunana kot 4/12 letnega zneska.

(123) Zato skupni znesek pomoči, dodeljene družbi Iberpotash v obliki nižjih bančnih provizij za znižano raven garancij, za celotno obdobje 2006–2016 znaša 1 864 622 EUR.

Ta pomoč je bila dodeljena v trenutku, ko so bile znižane ravni garancij določene v okoljskih dovoljenjih, ki so ju izdali španski organi, tj. 6. novembra 2006 za rudnik Suria in 29. aprila 2008 za rudnik Balsareny/Sallent.

5.1.1.6 ***Sklepna ugotovitev v zvezi z obstojem pomoči: ukrep 1***

(124) Komisija glede na navedeno meni, da ukrep 1 pomeni državno pomoč, zato bo ocenila njegovo zakonitost in združljivost z notranjim trgom.

5.1.2 UKREP 4: NALOŽBA V PREKRITJE JALOVIŠČA VILAFRUNS

(125) Špansko ministrstvo za okolje in Generalitat de Catalunya sta 17. decembra 2007 podpisala sporazum, s katerim sta se dogovorila o sodelovanju in delitvi stroškov v zvezi s projektom, namenjenim prekritju jalovišča Vilafruns in s tem zmanjšanju njegovega negativnega vpliva na okolje. Ministrstvo za finance se je strinjalo, da bo k stroškom naložbe prispevalo 4 milijone EUR, preostalo pa naj bi krila Agencia Catalana del Agua, javno podjetje, ki ga upravlja Generalitat de Catalunya. Dela na projektu so se začela avgusta 2008 in so trajala 18 mesecev. Skupni stroški naložbe so znašali 7 887 571 EUR in so jih v celoti krili javni organi, kot je bilo dogovorjeno v sporazumu iz leta 2007.

(126) Projekt je obsegal prekritje jalovišča Vilafruns z neprepustno prevleko („lámina impermeable“), ki naj bi zatesnila jalovišče in odpadno sol zaščitila pred stikom z vodo od zunaj, s čimer bi se preprečilo izpiranje soli iz jalovišča. Prevleka se je zaščitila z geotekstilnimi folijami in prekrila s prstjo, kar je omogočilo zasaditev rastlin povrhu prekritega jalovišča.

(127) Jalovišče Vilafruns je del kompleksa in v lasti družbe Iberpotash. Nanjo je bilo preneseno v okviru prodajne pogodbe z dne 21. oktobra 1998, s katero je družba Iberpotash pridobila rudarske dejavnosti v katalonski pokrajini od Sociedad Estatal de Participaciones Industriales – SEPI, javnega španskega državnega holdinga. Ob prenosu je bilo jalovišče že nedelujoče, saj je rudnik, ki mu je pripadalo jalovišče Vilafruns, prenehal obratovati že leta 1973.

5.1.2.1 ***Selektivna gospodarska prednost***

(128) Kot je navedeno zgoraj, so naložbo v prekritje jalovišča Vilafruns, ki je del kompleksa in v lasti družbe Iberpotash, v celoti financirali javni organi. Družba Iberpotash krije samo stroške vzdrževanja objekta med njegovo življenjsko dobo.

(129) Prekritje, izvedeno v obdobju 2008–2009, zadeva jalovišče, ki je v lasti družbe Iberpotash od leta 1998, ko je bil rudnik privatiziran skupaj z drugimi rudniki kalijevega oksida v regiji. Jalovišče je povezano z rudnikom, ki je prenehal obratovati že leta 1973, torej ga je družba Iberpotash prevzela, ko ni več obratoval. Družba Iberpotash tako trdi, da ji ni treba sprejeti nobenih ukrepov za preprečitev onesnaženja iz jalovišča niti na podlagi nacionalne zakonodaje niti zakonodaje Unije, saj ni bila prvotni onesnaževalec.

(130) Španski organi se ne strinjajo s temi trditvami družbe Iberpotash in trdijo, da ima družba splošno obveznost, da sprejme ustrezne ukrepe za preprečitev onesnaženja iz jalovišča, ki je v njeni lasti, in upravlja jalovišče v skladu z veljavnimi pravnimi pravili. Družba Iberpotash je tako odgovorna za zagotavljanje ukrepov varstva okolja, ki se zahtevajo z zadevno zakonodajo, pa tudi za morebitno okoljsko škodo, ki jo to jalovišče povzroči.

(131) Poleg tega je v pripombah tretje osebe poudarjena odgovornost družbe Iberpotash za upravljanje jalovišča Vilafruns vse od trenutka, ko so bile rudarske pravice prenesene nanjo. Taka odgovornost je temeljila na španskem zakonu št. 6/1993 z dne 15. julija 1993 o ravnanju z odpadki, pa tudi na kraljevem zakonodajnem odloku št. 1/2001 z dne 20. julija 2001 o prenovitvi španskega zakona o vodah. Tretja oseba trdi, da je dejstvo, da jalovišče Vilafruns, ko ga je družba Iberpotash kupila, ni bilo več delujoče, brezpredmetno, saj mora vsak imetnik rudarske koncesije ravnati z vsemi rudarskimi odpadki, tj. vključno z vsemi odpadki, ki so nastali pred njegovo pridobitvijo koncesije.

(132) Po mnenju Komisije dejstvo, da je rudnik ob jalovišču Vilafruns prenehal obratovati že leta 1973, kot tako ne izključuje odgovornosti družbe Iberpotash kot njegove lastnice, da zagotovi ustrezno sanacijo. Kot potrjujejo španski organi, so vsi sanacijski načrti, vključno z načrtom iz leta 2008, vključevali posebne sanacijske ukrepe, ki jih je morala družba Iberpotash sprejeti v zvezi z jaloviščem Vilafruns. V skladu s členom 121 španskega zakona o rudarstvu iz leta 1973 neizpolnitev obveznosti, vključenih v sanacijski načrt, pomeni resno kršitev. Poleg tega španski organi potrjujejo, da je bila družba Iberpotash v skladu z veljavno zakonodajo o varstvu voda vselej zavezana sprejemati potrebne ukrepe za preprečitev onesnaženja vode iz vseh svojih objektov, vključno z jaloviščem Vilafruns. Komisija tudi opozarja, da v skladu s členom 4 direktive o rudarskih odpadkih upravljavec sprejme vse potrebne ukrepe za to, da prepreči ali čim bolj zmanjša morebitne škodljive učinke na okolje tudi v primeru objekta za ravnanje z odpadki po njegovem zaprtju.

(133) Prav tako družba Iberpotash trdi, da prodajna pogodba za območje rudnika vključuje določbo, ki jo je mogoče razlagati, kot da izključuje odgovornost družbe Iberpotash v zvezi z dejavnostmi pred letom 1997, tj. tudi vsakršno odgovornost za jalovišče. Družba Iberpotash se v zvezi s tem sklicuje na sodbo vrhovnega sodišča z dne 14. maja 2009, v kateri je citirana določba prodajne pogodbe, v skladu s katero mora prodajalec kupcu zagotoviti nadomestilo za morebitne obveznosti, ki izhajajo iz zahtevkov tretjih oseb in se nanašajo na dejstva pred prenosom, ki niso bila izkazana v bilanci in niso bila očitna v postopku skrbnega pregleda. Družba Iberpotash trdi, da obveznosti v zvezi s sanacijo jalovišča Vilafruns niso bile očitne pred prodajo in da v bilanci ni bilo s tem povezanih rezervacij, saj takrat ni obstajala nobena taka obveznost.

(134) Vendar španski organi navajajo, da pogodba o prodaji deležev iz leta 1998 ni vključevala posebnih določb, v skladu s katerimi bi moral prodajalec po prenosu deležev prevzeti morebitne odgovornosti kupca.

(135) Komisija še opozarja, da je določba, citirana v sodbi vrhovnega sodišča, precej standardna pogodbena določba, ki prodajalca ščiti pred poznejšimi zahtevki tretjih oseb, ki se nanašajo na dejstva, ki ob prodaji niso bila znana. Vendar družba Iberpotash ne more trditi, da ni vedela za obstoječe jalovišče Vilafruns, ki ga je prevzela v okviru transakcije, in splošno obveznost imetnika odpadkov, da zagotovi ustrezno upravljanje svojih objektov za ravnanje z odpadki. Dejstvo, da je družba Iberpotash sprejela okoljske obveznosti v zvezi z jaloviščem Vilafruns v različnih sanacijskih načrtih, potrjuje, da se je zavedala takih odgovornosti.

(136) Komisija tako meni, da je bila družba Iberpotash zaradi pridobitve dejavnosti pridobivanja kalijevega oksida v Kataloniji leta 1998 odgovorna za zagotavljanje pravilnega upravljanja jalovišča Vilafruns v skladu z veljavnimi pravnimi pravili.

(137) Španski organi tako ugotovitev sicer dopuščajo, vendar trdijo, da obveznosti družbe Iberpotash niso vključevale prekritja jalovišča Vilafruns. Po navedbah španskih organov bi bile obveznosti družbe Iberpotash izpolnjene z bistveno cenejšimi ukrepi, ki so bili vključeni v njen prvotni sanacijski načrt iz leta 2008 (in sicer namestitev cevnega/drenažnega sistema, druge vrste zaščite in sanacija s skupnimi stroški v višini približno […] EUR (*)). Skupaj z družbo Iberpotash tako trdijo, da javna naložba v prekritje jalovišča ne pomeni gospodarske prednosti za družbo Iberpotash, ker se stroški, ki jih je družba Iberpotash prihranila ([…] EUR), več kot izravnajo s stroški vzdrževanja, ki jih mora nositi med življenjsko dobo objekta (ki samo za obdobje od marca 2015 do marca 2016 znašajo […] EUR), in oportunitetnimi stroški, ker ne more predelovati in prodajati soli iz prekritega jalovišča Vilafruns, kot to načrtuje za svoja preostala jalovišča ([27]).

(138) Komisija meni, da ne glede na obseg obveznosti družbe Iberpotash v zvezi z jaloviščem Vilafruns, ni sprejemljivo, da javna naložba v višini 7,9 milijona EUR v bistveno boljše varstvo okolja, ki načeloma omogoča sanacijo rudnika brez stroškov naložbe za družbo Iberpotash, tej družbi dejansko ni prinesla nobene gospodarske prednosti. Izvedba prekritja jalovišča je bila namenjena bistvenemu zmanjšanju onesnaženja, ki ga je povzročalo izpiranje iz jalovišča Vilafruns. Alternativni ukrepi, če ne bi bilo pomoči, ne bi zagotovili tako dobre in dolgotrajne zaščite ter bi družbo Iberpotash izpostavili tveganjem, da bi morala nositi posledice onesnaženja (kot dokazujeta kazenski sodbi z dne 18. decembra 2014 in 25. februarja 2015 v zvezi z njenimi preostalimi območji rudnikov – glej uvodni izjavi 27 in 94 sklepa o začetku postopka). Zato je izgradnja objekta, plačana iz javnih sredstev, družbi Iberpotash omogočila boljše preprečevanje onesnaženja, zmanjšanje njenih prihodnjih okoljskih tveganj in zagotovitev dolgotrajne sanacije jalovišča (v skladu s podobnimi sanacijami jalovišč odpadne soli v Franciji ali Nemčiji, kot je pojasnjeno zgoraj v uvodnih izjavah 26 in 32). Družba Iberpotash naj bi bila na koncu zavezana zagotoviti pravilno sanacijo jalovišča Vilafruns.

(*) Zaupne informacije.
([27]) Glej pripombe španskih organov k sklepu o začetku postopka, odstavek 55.

(139) Nazadnje, Komisija meni, da je ukrep selektiven, ker je izrecno namenjen javnemu financiranju prekritja jalovišča Vilafruns, ki je v lasti družbe Iberpotash. Španski organi trdijo, da ukrep ne more biti selektiven, ker je družba Iberpotash edina družba za pridobivanje kalijevega oksida v Španiji, tako da ni mogoča primerjava z drugimi družbami. Vendar dejstvo, da je družba Iberpotash edina družba za pridobivanje kalijevega oksida v Španiji, ne izključuje selektivnosti ukrepa, ki je očitno namenjen izrecno opredeljenemu obratu za ravnanje z odpadki in nobenemu drugemu.

(140) Komisija tako ugotavlja, da je bila z ukrepom 4 družbi Iberpotash dodeljena selektivna gospodarska prednost.

5.1.2.2 ***Prenos državnih sredstev***

(141) Celotne stroške naložbe za prekritje jalovišča Vilafruns so plačali javni organi, 4 milijone EUR špansko ministrstvo za okolje, preostalih 3 887 571 EUR pa Agencia Catalana del Agua, javno podjetje, ki ga upravlja Generalitat de Catalunya, s čimer je tako izpolnila zavezo za pokritje preostalih investicijskih stroškov, ki jo je sprejela v sporazumu z dne 17. decembra 2007.

(142) Niti španski organi niti družba Iberpotash ne trdijo, da v zvezi s tem ukrepom ni šlo za državna sredstva.

(143) Poleg tega sta odločitev za zagotovitev javnega financiranja prekritja jalovišča Vilafruns sprejela špansko ministrstvo za okolje in Generalitat de Catalunya, tako da jo je mogoče nedvomno pripisati državi.

(144) Zato Komisija ugotavlja, da je ukrep 4 vključeval prenos državnih sredstev in ga je mogoče pripisati državi.

5.1.2.3 ***Morebitno izkrivljanje konkurence***

(145) Kot je podrobno navedeno zgoraj (glej uvodni izjavi 103 in 105), družba Iberpotash konkurira drugim proizvajalcem kalijevega oksida in soli. Zato lahko dejstvo, da je bil vsaj del njenih okoljskih obveznosti v zvezi z jaloviščem Vilafruns financiran iz javnih sredstev, izkrivlja konkurenco, ker umetno znižuje stroške družbe Iberpotash in ji tako zagotavlja neupravičeno konkurenčno prednost.

(146) Komisija tako ugotavlja, da bi lahko ukrep 4 izkrivljal konkurenco.

5.1.2.4 ***Vpliv na trgovino znotraj EU***

(147) Ker se v EU trguje s kalijevim oksidom in soljo (glej uvodni izjavi (106) in (107) zgoraj), Komisija ugotavlja, da ukrep 4 vpliva na trgovino znotraj EU.

5.1.2.5 ***Sklepna ugotovitev v zvezi z obstojem pomoči: ukrep 4***

(148) Komisija glede na navedeno meni, da ukrep 4 pomeni državno pomoč v višini 7 887 571 EUR, zato bo ocenila njeno zakonitost in združljivost z notranjim trgom.

5.2 *ZAKONITOST POMOČI*

(149) Ukrepa 1 in 4 sta bila odobrena ob kršitvi obveznosti priglasitve in mirovanja iz člena 108(3) PDEU. Zato Komisija meni, da oba ukrepa tako pomenita nezakonito državno pomoč.

5.3 *ZDRUŽLJIVOST POMOČI*

5.3.1 UKREP 1: ZNIŽANA RAVEN FINANČNIH GARANCIJ

(150) Niti španski organi niti družba Iberpotash ne navajajo razlogov za združljivost pomoči v obliki nižjih finančnih garancij, kot se zahteva z zadevno zakonodajo.

(151) Komisija meni, da ukrep pomeni pomoč za tekoče poslovanje družbi Iberpotash, ker je omogočila, da so bili stroški provizij za garancijo v dolgem obdobju med letoma 2006 in 2016 nižji od zahtevanih.

(152) Komisija ni našla nobenega možnega razloga za združljivost take pomoči za tekoče poslovanje, ki je bila dodeljena, ne da bi izpolnjevala kakršen koli očiten cilj v skupnem interesu, zato ugotavlja, da ukrep v obliki znižane ravni finančnih garancij družbe Iberpotash pomeni nezdružljivo pomoč v obliki nižjih bančnih provizij, ki so posledica neupravičeno nizke ravni finančnih garancij.

5.3.2 UKREP 4: NALOŽBA V PREKRITJE JALOVIŠČA VILAFRUNS

(153) Španski organi trdijo, da bi bilo prekritje jalovišča Vilafruns, če bi pomenilo državno pomoč, združljivo na podlagi oddelka 3.1.1 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008, ki se nanaša na pomoč za varstvo okolja za podjetja, ki presegajo standarde Unije ali povečujejo stopnjo varstva okolja v odsotnosti standardov Unije.

(154) Trdijo, da je prekritje jalovišča pilotni projekt, namenjen preskušanju nove tehnologije za preprečevanje izpiranja iz jalovišč odpadne soli. Območje jalovišča Vilafruns je bilo za ta pilotni projekt domnevno izbrano zaradi svojih posebnih značilnosti (majhnosti, lokacije kot prvega jalovišča soli najvišje ob reki Llobregat, dejstva, da že desetletja ni delujoče). S tem ko bi organom zagotovilo podatke o dejanskih rezultatih, bi jim omogočilo boljše reševanje splošne težave jalovišč odpadne soli v regiji. Pri tem naj bi projekt prispeval k ohranjanju, varovanju in sanaciji okolja na območju povodja reke Llobregat ter tako izpolnjuje cilj v skupnem interesu.

(155) Španski organi dalje pojasnjujejo, da je projekt del splošnega načrta za izboljšanje upravljanja katalonskega vodnega območja, ki vključuje različne ukrepe; nekateri so financirani iz javnih, drugi pa iz zasebnih virov.

(156) Komisija meni, da smernice o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 dejansko zagotavljajo podlago za presojo združljivosti v obravnavani zadevi. Zlasti točka 205 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 v povezavi s točko 248 smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo iz leta 2014 ([28]) Komisiji omogoča, da pravila iz smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 uporabi za nezakonito pomoč, dodeljeno v obdobju 2009–2011.

(157) V skladu z oddelkom 3.1.1 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 se pomoč za naložbe, ki podjetjem omogoča preseganje standardov Unije za varstvo okolja ali povišanje stopnje varstva okolja v odsotnosti standardov Unije, šteje za združljivo s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES [zdaj člen 107(3)(c) PDEU], če so izpolnjeni pogoji iz točk od 74 do 84 in oddelka 3.2 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008.

(158) Standardi Unije za sanacijo rudarskih odpadkov so določeni v direktivi o rudarskih odpadkih. Vendar se v skladu s členom 24(4) Direktive členi 5, 6(3) do (5), 7, 8, 12(1) in (2) ter 14(1) do (3) ne uporabljajo za objekte za ravnanje z odpadki, ki so prenehali sprejemati odpadke pred 1. majem 2006, kot velja v primeru jalovišča Vilafruns. Zato v obravnavani zadevi ni posebnih standardov Unije, ki bi določali raven, ki jo je treba za jalovišče Vilafruns doseči v okoljskem smislu.

(159) Ena tretja oseba trdi, da je imela družba Iberpotash že v obdobju 2008–2009 neposredno pravno obveznost, da zagotovi prekritje jalovišča, vendar za te trditve ne predloži konkretnih dokazov. Kakor koli že, Komisija trdi, da tudi če bi morala družba Iberpotash na koncu zagotoviti pravilno sanacijo jalovišča Vilafruns v prihodnje, v obdobju 2008–2009 take obveznosti ni bilo in družba Iberpotash bi lahko brez pomoči še naprej upravljala jalovišče z izpolnjevanjem svojih obveznosti v skladu z veljavnim sanacijskim načrtom.

(160) V skladu s točko 79 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 intenzivnost take pomoči v primeru velikih podjetij ne sme preseči 50 % upravičenih stroškov. Če se naložba nanaša na nakup ekološko inovativnega sredstva ali začetek ekološko inovativnega projekta, se lahko intenzivnost pomoči poveča za 10 odstotnih točk, če so izpolnjeni pogoji iz točke 78 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008. Poleg tega je lahko intenzivnost pomoči 100-odstotna, če je naložbena pomoč odobrena v resnično konkurenčnih postopkih zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril, kar dejansko

([28]) Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL C 200, 28.6.2014, str. 1).

zagotavlja, da je pomoč omejena na najnižji znesek, ki je potreben, da se doseže korist za okolje (glej točko 77 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008). Tak postopek zbiranja ponudb mora biti nediskriminatoren in mora omogočati sodelovanje zadostnega števila podjetij. Poleg tega mora biti proračun v zvezi s postopkom zbiranja ponudb omejen v smislu, da vsi upravičenci ne morejo prejeti pomoči.

(161) V skladu s točko 80 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 morajo biti upravičeni stroški omejeni na dodatne stroške naložbe, ki so nujni za dosego višje stopnje varstva okolja, pri čemer se v prvih petih letih odštejejo morebitne ugodnosti poslovanja in prištejejo stroški poslovanja. Če ni standardov Unije, ti dodatni stroški naložbe vključujejo stroške naložbe, ki so potrebni za doseganje višje stopnje varstva okolja, kakor je tista, ki bi jo zadevno podjetje doseglo brez okoljske pomoči (glej točko 84(c) smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008).

(162) V obravnavani zadevi španski organi trdijo, da je pred naložbo v prekritje jalovišča veljavni sanacijski načrt družbe Iberpotash vključeval posebne sanacijske ukrepe za jalovišče Vilafruns, namenjene omejitvi izpiranja iz jalovišča in s tem zmanjšanju njegovega vpliva na okolje. Pričakovani stroški teh ukrepov v hipotetičnem scenariju brez državne pomoči so v skladu s točko 81(a) smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 znašali […] EUR. Komisija razume, da so španski organi te ukrepe šteli za zadostne, da se zagotovi izpolnitev okoljskih obveznosti, ki so takrat veljale za nedelujoče jalovišče Vilafruns.

(163) Poleg tega se je, kot pojasnjujejo španski organi, prekritje jalovišča Vilafruns štelo za tako imenovani „pilotni projekt“, da bi se v praksi preverila ustreznost navedene sanacijske metode za rešitev okoljskih težav regije Llobregat. Prekritje tako ni bilo izvedeno, ker bi bilo to dejansko obvezno po zakonu, temveč bolj zaradi splošnejšega javnega interesa, da se najde najprimernejša sanacijska metoda, ki bi se v prihodnje uporabila za vsa druga jalovišča, ki vplivajo na okolje v regiji.

(164) Tako je prekritje jalovišča Vilafruns v obdobju 2008–2009 družbi Iberpotash omogočilo, da izboljša varstvo okolja s svojimi dejavnostmi v odsotnosti standardov Unije v skladu s točko 74(b) smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008.

(165) Glede na navedeno naj bi dodatni stroški naložbe za naložbeni projekt znašali 7 887 571 EUR stroškov naložbe, znižanih za stroške v višini […] EUR v hipotetičnem scenariju. Ker jalovišče Vilafruns ni bilo delujoče že več let, njegovo prekritje ne prinaša nobenih ugodnosti poslovanja. Stroški poslovanja za vzdrževanje objekta so lani po navedbah španskih organov znašali […] EUR. Ob predpostavki, da bodo v prvih petih letih ostali na tej ravni, bi skupni znesek stroškov poslovanja, ki jih je treba prišteti upravičenim stroškom, znašal […] EUR. Skupni znesek upravičenih stroškov bi tako znašal 7 804 922,60 EUR ([29]).

(166) Ker je pomoč znašala 7 887 571 EUR skupnih stroškov naložbe, predstavlja več kot 100 % upravičenih stroškov.

(167) Španski organi niso predložili nobenih dokazov, da je bilo jalovišče Vilafruns izbrano med številnimi drugimi mogočimi projekti v resnično konkurenčnem postopku zbiranja ponudb na podlagi jasnih, preglednih in nediskriminatornih meril. V resnici so španski organi jalovišče izbrali samo zaradi njegovih značilnosti, ki so se štele za primerne za projekt (glej zgoraj uvodno izjavo 154). Zato točke 77 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008, v skladu s katero je lahko intenzivnost pomoči do 100-odstotna, ni mogoče uporabiti v obravnavani zadevi.

(168) Poleg tega Komisija meni, da metode sanacije jalovišča, tako da se prekrije z neprepustno prevleko, ki ga ščiti pred vodo, ni mogoče šteti za ekološko inovativni projekt v smislu točke 78 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008. Kljub trditvam španskih organov, da je prekritje edinstveno in inovativno, te metode iz naslednjih razlogov ni mogoče šteti za novo in bistveno izboljšano v primerjavi s stanjem tehnike v industriji v Uniji.

(169) Prekritje jalovišča Vilafruns in prekritje v primeru alzaških jalovišč se lahko tehnično razlikujeta, kot je v tehničnem prispevku pojasnila Agencia Catalana del Agua. Vendar so bile podobne metodologije za prekritje in

([29]) To je znesek v višini 7 887 571 EUR, znižan za […] EUR in zvišan za […] EUR.

zatesnitev jalovišča z neprepustnim materialom že izvedene, zlasti v Nemčiji. Kot je razvidno iz knjige nemškega strokovnjaka, v kateri so izrecno obravnavane razpoložljive tehnologije v industriji kalijevega oksida ([30]), imajo v Nemčiji bogate 30-letne izkušnje s prekrivanjem celotnih jalovišč pri pridobivanju kalijevega oksida, da se prepreči vdor vode v jalovišče in s tem zmanjša izpiranje. V knjigi trdi, da poskusi s prekrivanjem jalovišč v Nemčiji segajo v 50. leta prejšnjega stoletja in da je bilo od 70. let, zlasti pa od 90. let prejšnjega stoletja v Nemčiji prekritih več srednje velikih jalovišč, pri čemer so se preskušale različne vrste materialov in tehnik. V letnem poročilu nemške družbe za pridobivanje kalijevega oksida K+S za leto 2015 je navedeno, da so male in srednje velike opuščene kupe jalovine prekrili v okviru njihove strategije starih jalovišč, da bi preprečili in zmanjšali dolgoročni vpliv na naravo in okolje. Skupaj se trenutno vzdržuje 41 opuščenih kupov jalovine v Spodnji Saški in dva v deželi Baden-Württemberg. Na 15 od teh je bila obnovljena vegetacija, še šest pa jih je v postopku obnove vegetacije ([31]).

(170) Čeprav se torej lahko tehnične podrobnosti teh projektov razlikujejo glede na posebne razmere na posameznem območju, projekta ni mogoče šteti za ekološko inovativnega v skladu z oddelkom 3.1.1 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008.

(171) Največja intenzivnost pomoči za družbo Iberpotash kot veliko podjetje v skladu s točko 76 smernic o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 torej znaša 50 % upravičenih stroškov.

(172) Zato najvišji znesek pomoči, ki ga Komisija šteje za združljivega z notranjim trgom v skladu s smernicami o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 kot pomoč za naložbe, ki družbi Iberpotash omogoča, da izboljša varstvo okolja, znaša 3 902 461,30 EUR.

(173) Posledično Komisija meni, da je preostanek skupnega zneska pomoči za ta ukrep (tj. 3 985 109,70 EUR) nezakonita in nezdružljiva pomoč.

6. **VRAČILO**

(174) Komisija je v skladu s Pogodbo in ustaljeno sodno prakso Sodišča pristojna za odločanje, ali mora zadevna država članica ukiniti ali spremeniti pomoč, za katero je ugotovila, da ni združljiva z notranjim trgom ([32]). Sodišče je dosledno menilo tudi, da je obveznost države članice, da ukine pomoč, za katero Komisija meni, da je nezdružljiva z notranjim trgom, namenjena ponovni vzpostavitvi predhodnega stanja ([33]).

(175) V tem okviru je Sodišče odločilo, da je ta cilj dosežen, če prejemnik vrne zneske, ki so bili dodeljeni z nezakonito pomočjo, in se tako odpove ugodnostim, ki jih je užival v primerjavi s konkurenti na trgu, ter če se ponovno vzpostavi stanje pred plačilom pomoči ([34]).

(176) V skladu s sodno prakso člen 16(1) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 ([35]) določa, da „če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativni sklepi, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč […]“.

(177) Zato je treba pomoč, glede na to, da sta bila zadevna ukrepa:

(a) skupni znesek pomoči, dodeljene družbi Iberpotash v okviru ukrepa 1 v obliki nižjih bančnih provizij za znižano raven garancij, za obdobje 2006–2016 v višini 1 864 622 EUR, in

([30]) Henry Rauche: Die Kaliindustrie im 21. Jahrhundert, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2015, http://www.springer.com/de/book/9783662468333. Na to knjigo nas je opozorila ena od zainteresiranih strani. Napisal jo je strokovnjak s 30-letnimi izkušnjami v industriji kalijevega oksida in predstavlja, tudi po neodvisnih ocenah (glej npr. https://mining-report.de/blog/henry-rauche-die-kaliindustrie-im-21-jahrhundert/), izčrpen pregled najsodobnejših tehnik in tehnologij v industriji kalijevega oksida.

([31]) Letno poročilo družbe K+S za leto 2015, str. 48, http://www.k-plus-s.com/en/archiv/finanzberichte.html

([32]) Glej zadevo C-70/72, Komisija proti Nemčiji, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.

([33]) Glej združene zadeve C-278/92, C-279/92 in C-280/92, Španija proti Komisiji, ECLI:EU:C:1994:325, točka 75.

([34]) Glej zadevo C-75/97, Belgija proti Komisiji, ECLI:EU:C:1999:31, točki 64 in 65.

([35]) Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

(b) del ukrepa 4, ki presega največjo intenzivnost pomoči za naložbe, ki je družbi Iberpotash omogočila, da izboljša varstvo okolja s prekritjem jalovišča Vilafruns, in znaša 3 985 109,70 EUR, izvedena v nasprotju s členom 108 Pogodbe ter ju je treba šteti za nezakonito in nezdružljivo pomoč, vrniti, da se ponovno vzpostavijo razmere, kakršne so bile na trgu pred dodelitvijo pomoči. Vračilo pomoči bi moralo zato zajeti obdobje od datuma, ko je bila upravičencu dodeljena prednost, tj. ko mu je bila pomoč dana na voljo, do datuma njenega dejanskega vračila, zneskom, ki jih je treba vrniti, pa se prištejejo obresti do datuma dejanskega vračila.

7. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(178) Komisija ugotavlja, da je Španija nezakonito izvedla pomoč, dodeljeno družbi Iberpotash v okviru ukrepa 1 v obliki neupravičeno nizkih provizij za garancije, ki so bile posledica neupravičeno nizke ravni garancij za obdobje 2006–2016, v višini 1 864 622 EUR in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Komisija ugotavlja, da ta pomoč ni združljiva z notranjim trgom in jo je treba vrniti.

(179) Komisija ugotavlja, da je Španija nezakonito izvedla pomoč za naložbe, ki je družbi Iberpotash omogočila, da izboljša varstvo okolja s prekritjem jalovišča Vilafruns (ukrep 4), in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

(180) Vendar Komisija ugotavlja, da je del ukrepa 4, ki znaša 3 902 461,30 EUR, združljiv z notranjim trgom v smislu člena 107(3)(c), ker je v skladu s smernicami o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008.

(181) Nasprotno pa Komisija ugotavlja, da preostali del skupnega zneska pomoči za ukrep 4, ki presega dovoljeno največjo intenzivnost pomoči, in sicer v višini 3 985 109,70 EUR, ni združljiv z notranjim trgom in ga je treba vrniti –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Državna pomoč, ki jo je Španija nezakonito dodelila družbi Iberpotash v obliki neupravičeno nizkih provizij za garancije, ki so bile posledica neupravičeno nizke ravni garancij za obdobje 2006–2016, v višini 1 864 622 EUR, in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, ni združljiva z notranjim trgom.

2. Državna pomoč za prekritje jalovišča Vilafruns v višini 3 902 461,30 EUR, ki jo je Španija nezakonito dodelila družbi Iberpotash in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, je združljiva z notranjim trgom v smislu člena 107(3)(c).

3. Preostali del državne pomoči za prekritje jalovišča Vilafruns v višini 3 985 109,70 EUR, ki jo je Španija nezakonito dodelila družbi Iberpotash in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, ni združljiv z notranjim trgom.

Člen 2

1. Španija od upravičenca izterja pomoč iz člena 1(1) in (3).

2. Zneski, ki jih je treba izterjati, morajo vključevati obresti od datuma, ko so bili dani na voljo upravičencu, do datuma dejanske izterjave.

3. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ([36]) in Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ([37]) o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004.

4. Španija prekliče vsa neizvedena plačila pomoči iz člena 1(1) in (3), z začetkom veljavnosti na datum sprejetja tega sklepa.

Člen 3

1. Vračilo pomoči iz člena 1(1) in (3) je takojšnje in učinkovito.

2. Španija zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 4

1. Španija v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu Komisiji predloži naslednje informacije:

(a) skupni znesek (glavnico in obresti), ki ga je treba izterjati od upravičenca;

(b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;

(c) dokumente, ki dokazujejo, da se je od upravičenca zahtevalo vračilo pomoči.

2. Španija obvešča Komisijo o napredku v zvezi z nacionalnimi ukrepi, sprejetimi za izvajanje tega sklepa, dokler ni pomoč iz člena 1(1) in (3) v celoti vrnjena. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Zagotovi tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo, ki jih je upravičenec že vrnil.

Člen 5

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 31. avgusta 2017

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

([36]) Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

([37]) Uredba Komisije (ES) št. 271/2008 z dne 30. januarja 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 82, 25.3.2008, str. 1).